

Πρόγραμμα Πρόληψης και Αγωγής Στοματικής Υγείας «Δόντια δυνατά – Χαρούμενα Παιδιά»

7η Υγειονομική Περιφέρεια Κρήτης

Ιούλιος 2017

Σύνταξη από Ομάδα Εργασίας ΠΟΦ 7ης ΥΠΕ Κρήτης: Αλεξάκη Μαρία, Δημητριάδη Δήμητρα,
Κεφαλογιάννη Ευαγγελία, Παναγιωτοπούλου Ιωάννα, Παρασύρης Σταύρος

Επικαιροποίηση λόγω ανάγκης διαδικτυακής εφαρμογής

Ιούνιος 2021

Σύνταξη από Συντονιστές Οδοντίατρους 7ης ΥΠΕ Κρήτης:
Βλασιάδης Κων/νος, Αλεξάκη Μαρία

Πρόγραμμα Πρόληψης και Αγωγής Στοματικής Υγείας «Δόντια δυνατά – Χαρούμενα Παιδιά»

7η Υγειονομική Περιφέρεια Κρήτης

Η 7^η Υγειονομική Περιφέρεια (7^η Υ.Πε.) Κρήτης αφουγκραζόμενη τις ανάγκες που υπάρχουν στην Πρωτοβάθμια Οδοντιατρική Φροντίδα (ΠΟΦ) , διοργανώνει δράσεις για την προαγωγή της στοματικής υγείας των πολιτών της Κρήτης. Στα πλαίσια αυτά εκπονεί πρόγραμμα Πρόληψης και Αγωγής Στοματικής Υγείας « Δόντια δυνατά – Χαρούμενα Παιδιά» για τα παιδιά των δημοτικών σχολείων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κρήτης, από το 2015, σε συνεργασία με την Περιφερειακή Δ/νση Εκπαίδευσης Κρήτης και τα Κέντρα Υγείας της Κρήτης. Το πρόγραμμα, αξιοποιώντας τις υπάρχουσες δράσεις (1) και το υπάρχον προσωπικό, περιλαμβάνει επικαιροποιημένη και συντονισμένη οργάνωση και ανασύνθεση δράσεων που έχουν ήδη γίνει (2) στα πλαίσια του προγράμματος «Γερά δόντια» της Ελληνικής Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας, όπως αυτό έχει υιοθετηθεί από το Υπουργείο Υγείας, και δράσεων πρόληψης των Κέντρων Υγείας . Στο πρόγραμμα έχει αξιοποιηθεί η εμπειρία και οι προτάσεις των επαγγελματιών υγείας που το έχουν εφαρμόσει σε σχολεία, καθώς και η γνώση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και αναγκών της 7^{ης} Υ.Πε. Κρήτης.

Περιεχόμενα

ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	4
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	6
ΣΤΑΔΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	7
ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ - ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟ	7
ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ – ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	8
ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ- ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ	10
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	11
ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	12
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	12
ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ	12
ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ	12
ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ	13
ΥΛΙΚΑ – ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ – ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	14
ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ	14
ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ	14
ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ	14
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	16
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α (ΕΝΤΥΠΑ)	18
1Α. ΈΝΤΥΠΟ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΓΟΝΕΩΝ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	18
2Α. ΈΝΤΥΠΟ ΟΔΟΝΤΟΣΤΟΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	19
3Α. ΈΝΤΥΠΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΟΝΕΑ	20
4Α. ΛΙΣΤΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ	21
5Α. ΈΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ	22
6Α. ΕΙΔΙΚΟ ΈΝΤΥΠΟ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ	23
7Α. ΕΙΔΙΚΟ ΈΝΤΥΠΟ ΟΔΟΝΤΟΣΤΟΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ	24
8Α. ΕΙΔΙΚΟ ΈΝΤΥΠΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΟΝΕΑ	25
9Α. ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ	26
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β (ΟΔΗΓΙΕΣ)	27
1Β. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΥΣ	27
2Β. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΞΕΤΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	31
3Β. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ «ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΓΙΑ ΔΟΝΤΙΑ ΔΥΝΑΤΑ – ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ»	34
4Β. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ «ΤΑ ΔΟΝΤΑΚΙΑ ΜΑΣ» (27 ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ)	41
5Β. ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	45
6Β. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ	46
6Β. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	48
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ (ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΥΛΙΚΟ)	49
2Γ. ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΥΛΙΚΟ - ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ	51
3Γ. ΑΦΙΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΟΔΟΝΤΙΚΟΥ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ	56
4Γ. ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΓΙΑ ΕΙΔΙΚΗ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ- ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΕΣ	57

Στόχοι Προγράμματος

Πρώτος στόχος του προγράμματος είναι η γνωριμία και ενεργοποίηση τόσο των παιδιών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου (από 4 ως 12 ετών) της Περιφέρειας Κρήτης όσο και των οικογενειών τους, για την αξία της πρωτοβάθμιας οδοντιατρικής πρόληψης, τη στοματική υγεία, τη φροντίδα των δοντιών και της στοματικής τους κατάστασης. Οι ενέργειες αυτές έχουν ως απώτερο σκοπό την αλλαγή συμπεριφοράς των παιδιών και των οικογενειών τους για την στοματική και γενική τους υγεία προς την κατεύθυνση της πρόληψης και της υιοθέτησης υγιών πρακτικών στην καθημερινή τους ζωή. Η εξοικείωση, γνωριμία και πληροφόρηση παιδιών, γονέων, αλλά και εκπαιδευτικών μπορεί να δημιουργήσει ένα δίαυλο επικοινωνίας αυτών με το υγειονομικό προσωπικό και τις δομές του, ώστε να υπάρξει διευκόλυνση της διασύνδεσής τους με τον υγειονομικό τομέα.

Δεύτερος στόχος είναι η εύρεση του επιπολασμού της οδοντικής τερηδόνας, αλλά και άλλων νόσων της στοματικής κοιλότητας αυτών των πληθυσμών στην περιοχή της Κρήτης. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με την καταγραφή του δείκτη τερηδόνας(3) (dmft/DMFT) και άλλων ερωτήσεων από τους οδοντιάτρους που θα διενεργήσουν την εξέταση των παιδιών. Οι καταγραφές αυτές θα δώσουν μια ξεκάθαρη εικόνα της οδοντικής κατάστασης και συνεπώς των αναγκών του παιδικού πληθυσμού, αλλά και πιθανών παραγόντων που σχετίζονται με αυτές και θα αποτελέσουν υλικό για τη δημιουργία οδοντιατρικού επιδημιολογικού χάρτη υγείας(4), (5). Συνεπώς θα μπορούν να πραγματοποιηθούν στοχευμένες ενέργειες και να υπάρχει μέτρηση της αποτελεσματικότητάς τους, ώστε να επωφελούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα παιδιά. Μακροπρόθεσμα, προσδοκείται μείωση του δείκτη τερηδόνας και βελτίωση όλης της στοματικής κατάστασης των παιδιών και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Τρίτος στόχος του προγράμματος είναι η εφαρμογή πρωτοβάθμιας πρόληψης σε όσο μεγαλύτερη μερίδα παιδιών είναι εφικτό, παρέχοντας φθορίωση (6) και οδηγίες στοματικής υγιεινής και υγιεινής διατροφής, σε όλα τα παιδιά που θα εξεταστούν (εφόσον υπάρχει συγκατάθεση των γονέων για φθορίωση των δοντιών τους). Μέσω αυτής της ιατρικής πράξης, αλλά και των οδηγιών στοματικής υγιεινής, αναμένεται η βελτίωση της στοματικής κατάστασης αλλά και των συνηθειών των παιδιών, που θα αποτυπωθεί με μείωση του δείκτη dmft/DMFT και αλλαγή στάσης σε σχέση με τη διατροφή και τις συνήθειες στοματικής υγιεινής των παιδιών μακροπρόθεσμα. Σε δεύτερο σκοπό, προτείνεται η επέκταση του προγράμματος με περαιτέρω εξατομικευμένες οδοντιατρικές δράσεις πρόληψης σε κάθε παιδί, όπως την προληπτική κάλυψη οπών και σχισμών, στους χώρους του οδοντιατρείου, σύμφωνα με τις διαπιστωμένες ανάγκες του.

Τέταρτος στόχος του προγράμματος είναι η διερεύνηση δημιουργίας νέων δράσεων για την προαγωγή της στοματικής υγείας σε μεγαλύτερες ή/και διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες, μέσα από την εμπειρία και τον απολογισμό του προγράμματος. Στον μελλοντικό αυτό στόχο του προγράμματος περιλαμβάνεται και η δημιουργία Τμημάτων Οδοντιατρικής Παρακολούθησης Παιδών που θα απευθύνονται σε παιδιά από 4 έως 12 – 14 ετών, καθώς και πρωτοκόλλων δράσης για αυτά.

Το πρόγραμμα επεκτάθηκε σε σχέση με το σχολικό έτος 2016-2017, με κατάλληλες τροποποιήσεις και σε ειδικές κατηγορίες πληθυσμού με ιδιαίτερες ανάγκες(7), (8)(AMEA), όπου το επίπεδο στοματικής υγείας είναι ιδιαίτερα χαμηλό λόγω των συνθηκών και την

πλημμελή συνεργασία των ασθενών. Η ΠΟΦ στοχεύει στην προσέγγιση των ιδιαίτερων ομάδων ασθενών, φέρνοντας τον οδοντίατρο κοντά τους και εκπαιδεύοντας τους γονείς/φροντιστές στην άσκηση στοματικής υγιεινής σε αυτούς.

Άλλη επέκταση του προγράμματος μπορεί να κατευθύνεται προς την πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση του καρκίνου του στόματος, που εμφανίζει διεθνώς μεγάλη αύξηση των κρουσμάτων μέσα από δράσεις που θα απευθύνονται τόσο στην εκπαίδευση του οδοντιατρικού προσωπικού όσο και στην ενημέρωση του κοινού για την πρωτοβάθμια πρόληψη, διάγνωση, παραπομπή, καταγραφή κρουσμάτων και τρόπους αντιμετώπισης του στοματικού καρκίνου. Στη δημιουργία αυτής της δράσης επιβεβλημένη είναι η διατομεακή συνεργασία με άλλους επαγγελματίες υγείας (μαίες, επισκέπτες υγείας, γενικούς ιατρούς, κ. α.), όσο και φορείς (πχ Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Κοινωνικοί φορείς, Πανεπιστήμιο Κρήτης).

Λόγω της επιδημίας του covid-19 και των έκτακτων επιδημιολογικών συνθηκών που επηρεάζουν τη σχολική λειτουργία και τα προγράμματα εκπαίδευσης τροποποιήθηκε το πρόγραμμα για διαδικτυακή προβόλη στις σχολικές αίθουσες, καθώς δεν είναι εφικτή η κλινική εξέταση των μαθητών στις σχολικές μονάδες.

Περιγραφή Προγράμματος

Το πρόγραμμα «*Δόντια δυνατά – Χαρούμενα Παιδιά*» απευθύνεται σε μαθητές των Νηπιαγωγείων και όλων των τάξεων (από Α' έως και ΣΤ') των Δημοτικών σχολείων της Περιφέρειας Κρήτης. Διοργανώνονται από οδοντιάτρους και προσωπικό των Μ. Υ. ΠΕΔΥ και Κέντρων Υγείας της 7^{ης} ΥΠΕ Κρήτης, σε συνεννόηση με τους δασκάλους πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, δράσεις ενημέρωσης-ενεργοποίησης μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων/φροντιστών τους πάνω στα θέματα στοματικής υγείας και πρόληψης. Γίνεται διδασκαλία στοματικής υγιεινής, δίδονται συμβουλές διατροφής και γίνεται έλεγχος και καταγραφή της οδοντιατρικής κατάστασης των μαθητών. Στους μαθητές που επιθυμούν γίνεται φθορίωση, κατόπιν έγγραφης συγκατάθεσης των γονέων, και δίδεται σε όλους τους μαθητές ενημερωτικό σημείωμα για πιθανά προβλήματα στοματικής υγείας.

Επιπλέον, κατά το σχολικό έτος 2017-2018 υπάρχει επέκταση του προγράμματος σε μαθητές **ειδικών σχολείων** και γονείς/κηδεμόνες αυτών και, εφόσον είναι εφικτή, θα γίνεται και παροχή πρωτοβάθμιας οδοντιατρικής περίθαλψης.

Το υλικό του προγράμματος και την οργάνωση διεξαγωγής του έχει επεξεργαστεί η Ομάδα Εργασίας για την Πρωτοβάθμια Οδοντιατρική Φροντίδα της 7^{ης} ΥΠΕ Κρήτης, σε συνεργασία με στελέχη της 7^{ης} ΥΠΕ Κρήτης. Το πρόγραμμα θα πραγματοποιηθεί στους χώρους των σχολείων ή των μονάδων υγείας σε 3 στάδια.

Το παρόν αποτελεί επικαιροποιημένη έκδοση μετά την εφαρμογή του προγράμματος κατά τη σχολική χρονιά 2016 - 2017 και την ανατροφοδότηση - αξιολόγηση των δράσεων που υλοποιήθηκαν.

Η τροποποίηση του προγράμματος έγινε για εκπαιδευτικό υλικό κατάλληλο για αναπαραγωγή μέσω διαδικτύου. Στην τροποποίηση υπάρχει πρόβλεψη για παρακολούθηση παρουσίασης ppt με επιλεγμένες διαφάνειες από τις 2 ήδη υπάρχουσες παρουσιάσεις (σύνολο 40 διαφάνειες), αναπροσαρμογή του ερωτηματολογίου στοματικής υγείας σε ηλεκτρονική μορφή, και μπορεί να γίνει επίδειξη στοματικής υγιεινής μέσω διαδικτύου από τον επαγγελματία υγείας την ώρα του μαθήματος. Επιμέρους λεπτομέρειες αναφέρονται στις παρακάτω ενότητες και στο προσχέδιο μαθήματος στο Παράρτημα Β, 5Β.

Στάδια Προγράμματος

Πρώτο Στάδιο - Προκαταρκτικό

Ενημερώνονται οι οδοντίατροι που θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα «*Δόντια δυνατά – Χαρούμενα Παιδιά*» για το είδος και τον τρόπο διεξαγωγής του προγράμματος και των καταγραφών (σχετική ενημέρωση θα πραγματοποιηθεί εκ νέου με την έναρξη του σχολικού έτους). Πριν την έναρξη του προγράμματος απαιτείται εξοικείωση του προσωπικού (εξεταστών και καταγραφών) με τα εργαλεία και τον τρόπο καταγραφής των επιδημιολογικών δεικτών, σύμφωνα με τις Οδηγίες για οδοντίατρους (παράρτημα 1β). Ακόμη, προκειμένου οι καταγραφές που γίνονται να είναι έγκυρες και αξιόπιστες απαιτείται εκπαίδευση των εξεταστών από την ομάδα εργασίας για την ΠΟΦ της 7^{ης} ΥΠΕ Κρήτης, μέσω κατάλληλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Για να διαπιστωθεί η μεταξύ των εξεταστών αξιοπιστία (interobservervariability), όσοι εξεταστές επιθυμούν θα πρέπει να πιστοποιηθούν και αξιολογηθούν κατάλληλα ως προς τον τρόπο καταγραφής (παράρτημα 2β), ώστε να χρησιμοποιηθούν οι καταγραφές σε ερευνητική εργασία. Η διαδικασία πιστοποίησης είναι χρονοβόρα, οπότε μπορεί να γίνει σε εθελοντική βάση.

Δημοσιοποίηση προγράμματος από 7^η ΥΠΕ Κρήτης στις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και έκκληση για δήλωση συμμετοχής στους υπευθύνους των σχολείων μέσω της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κρήτης. Ανατροφοδότηση ενδιαφέροντος με δράσεις ενημέρωσης ανοικτής πρόσβασης για την εφαρμογή του προγράμματος σε επίπεδο κοινωνικών και εκπαιδευτικών φορέων (συλλόγων γονέων, εκπαιδευτικών, κ. α.), στις οποίες περιλαμβάνεται και το διαδίκτυο. Οι ανωτέρω δράσεις γίνονται από την 7^η ΥΠΕ Κρήτης με την υποστήριξη της ομάδας εργασίας για την ΠΟΦ. Κατόπιν εμπλουτίζεται κατάλογος των συμμετεχόντων υγειονομικών (θεματικό δίκτυο αγωγής υγείας), ώστε να σχηματιστεί η ομάδα πρόληψης και αγωγής στοματικής υγείας με στοιχεία οδοντιάτρων/υπευθύνων για επικοινωνία σχετική με το πρόγραμμα με τους διευθυντές/δασκάλους των σχολείων.

Γίνεται επικοινωνία υπευθύνων σχολείων με προσωπικό της ομάδας για εκδήλωση επιθυμίας για συμμετοχή. Ο κάθε υπεύθυνος σχολείου δηλώνει αριθμό και τάξεις μαθητών που θα συμμετάσχουν, και προετοιμάζει τη δράση σύμφωνα με τις σύντομες Οδηγίες για Εκπαιδευτικούς για τη Σωστή Υλοποίηση του Προγράμματος (παράρτημα 6β). Δημιουργείται από την κάθε ομάδα πρόληψης και αγωγής στοματικής υγείας ετήσιος (ανά σχολική χρονιά) προγραμματισμός επισκέψεων υγειονομικού κλιμακίου στα σχολεία ή των σχολείων στον υγειονομικό χώρο. Ο χρονοπρογραμματισμός καθίσταται αναγκαίος για να γίνεται ο προϋπολογισμός των χρησιμοποιούμενων υλικών και η έγκαιρη προμήθειά τους. Η προμήθεια των υλικών για τη διενέργεια του προγράμματος γίνεται από την 7^η ΥΠΕ Κρήτης.

Στέλνονται και μοιράζονται τα έντυπα συγκατάθεσης συμμετοχής (παράρτημα 1α) στους γονείς των παιδιών του σχολείου που θα εφαρμοστεί το πρόγραμμα και, αφού επιστραφούν συμπληρωμένα, καταρτίζονται κατάλογοι μαθητών ανά τάξη σύμφωνα με το υπόδειγμα (παράρτημα 4α). Ζητείται η συγκέντρωση ερωτήσεων/αποριών από τους μαθητές σχετικά με την στοματική υγεία και διατροφή, και καταγράφονται από τους δασκάλους των τάξεων (σε χρόνο που ορίζεται από τον εκάστοτε οδοντίατρο). Τα συμπληρωμένα έντυπα

συγκατάθεσης συλλέγονται είτε κατά την επίσκεψη του υγειονομικού κλιμακίου στο σχολείο είτε κατά την επίσκεψη των παιδιών στο κέντρο υγείας με τους συνοδούς ή/και γονείς τους, και φυλάσσονται από το υγειονομικό προσωπικό.

Ακολούθως, κατόπιν συνεννόησης, προετοιμάζεται η επίσκεψη του υγειονομικού κλιμακίου ή η επίσκεψη των μαθητών στον υγειονομικό χώρο. Στις αστικές περιοχές, όπου ο αριθμός των μαθητών είναι μεγάλος, το πρόγραμμα διεξάγεται στους χώρους του σχολείου, και διαμορφώνονται οι κατάλληλοι χώροι του σχολείου για φθορίωση και διεξαγωγή σύντομης ομιλίας/παρουσίασης, ενώ σε μη αστικές περιοχές, εφόσον υπάρχουν κατάλληλοι και ασφαλείς χώροι υποδοχής κοινού και εξοπλισμός, μπορεί να υλοποιηθεί και στο χώρο των κέντρων υγείας.

Στη διαδικτυακή πραγματοποίηση του προγράμματος δεν γίνεται κλινική εξέταση και καταγραφές οδοντοστοματολογικής κατάστασης των παιδιών. Απαιτείται επικοινωνία του Διευθυντή του σχολείου ή υπεύθυνου για τα εκπαιδευτικά προγράμματα με τους αρμόδιους επαγγελματίες υγείας που ανήκουν στο δίκτυο επαγγελματιών υγείας για προγραμματισμό της δράσης.

Δεύτερο Στάδιο – Υλοποίηση προγράμματος

Επίσκεψη υγειονομικού κλιμακίου στο σχολείο ή μαθητών στο χώρο των μονάδων υγείας.

Ενημερώνονται οι μαθητές ή φροντιστές μέσω των παρουσιάσεων PowerPoint, ανάλογα με την ηλικία τους: (1) «Μαθήματα Στοματικής Υγιεινής για Χαρούμενα Παιδιά» (47 διαφάνειες) για παιδικά Δημοτικού, (2) «Τα Δοντάκια μας» (28 διαφάνειες) για παιδιά προσχολικής ή/και σχολικής ηλικίας και (3) «Μαθήματα στοματικής Υγιεινής για γονείς και Φροντιστές. Οδηγίες για την Διεξαγωγή των Παρουσιάσεων υπάρχουν στο παράρτημα (3β – 4β). Γίνονται οι ομιλίες, όπως αναφέρεται στο Προσχέδιο Μαθήματος (παράρτημα 5β), για:

- ✓ τη χρησιμότητα των δοντιών, τη φυσιολογική και παθολογική κατάσταση των δοντιών και του στόματος
- ✓ τους τρόπους διατήρησης της υγείας αυτών, με έμφαση στις οδηγίες διατροφής και στοματικής υγιεινής, καθώς και προληπτικών παρεμβάσεων
- ✓ την ιστορία των οδοντιατρικών μέσων υγιεινής και τη σχέση οδοντιατρικής και τέχνης
- ✓ απαντώνται οι ερωτήσεις των μαθητών, όπως έχουν συγκεντρωθεί από τους δασκάλους

Γίνεται διδασκαλία στοματικής υγιεινής (βούρτσισμα) υπό την εποπτεία οδοντιάτρου (παράρτημα 5β).

Ο χώρος εξέτασης των παιδιών προετοιμάζεται κατάλληλα και δημιουργούνται θέσεις εξέτασης υπό καλό φυσικό ή φορητό τεχνητό φωτισμό, ή προετοιμάζεται χώρος υποδοχής παιδιών σε οδοντιατρείο κέντρου υγείας (συστήνεται τα παιδιά να μην έρθουν σε επαφή με χώρους αυξημένης νοσηρότητας ή άλλα τμήματα που βρίσκονται ευπαθείς ομάδες πληθυσμού) (παράρτημα 6β). Επίσης κατά την επίσκεψη σε υγειονομικό χώρο ή και στο σχολείο, θα πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ένας -δύο συνοδοί (για τα παιδιά εντός και εκτός του χώρου του

οδοντιατρείου). Τα παιδιά μοιράζονται σε ομάδες 2-4 ατόμων και γίνεται ενδοστοματική εξέταση των παιδιών από οδοντίατρο σύμφωνα με τις Οδηγίες για Οδοντιάτρους (παράρτημα 1β) και συμπλήρωση Εντύπου ΟδοντοστοματολογικήςΕξέτασης (παράρτημα 2α) και Εντύπου Ενημέρωσης Γονέα (παράρτημα 3α). Σε περίπτωση περιορισμένου χρόνου κατά τη διάρκεια της εξέτασης, το έντυπο ενημέρωσης γονέα μπορεί να συμπληρωθεί και μετέπειτα από τα ευρήματα του εντύπου οδοντοστοματολογικής κατάστασης και να δοθεί στους γονείς σε δεύτερο χρόνο. Στα παιδιά μπορεί να δίδεται το κάτοπτρο μιας χρήσης που χρησιμοποιήθηκε για την εξέτάσή τους, ή/και άλλο υλικό του προγράμματος εφόσον είναι διαθέσιμο (παράρτημα 2γ) .

Γίνεται τοπική εφαρμογή φθορίου με πυκνό βερνίκι φθορίωσης(9)/δισκάρια φθορίωσης(10), σύμφωνα με τις Οδηγίες για Οδοντιάτρους (παράρτημα 1β), σε όσα παιδιά υπάρχει η συγκατάθεση των γονέων.

Επικουρικά, ανάλογα με το διαθέσιμο χρόνο και προσωπικό, μπορεί να γίνει από τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα ή/και από τους δασκάλους των παιδιών πειραματική βιωματική διδασκαλία (παράρτημα 1γ, 2γ). Η πειραματική διδασκαλία μπορεί να γίνει και σε πρότερο ή μετέπειτα χρονικό διάστημα της εφαρμογής του προγράμματος από τους δασκάλους των παιδιών (αποφασίζεται ελεύθερα από τον κάθε συμμετέχοντα). Τα παραμύθια μπορούν να εκτυπωθούν από τους διδάσκοντες και να συζητηθούν μέσα στην τάξη κατά την κρίση τους (παράρτημα 2γ). Η αφίσσα για την αντιμετώπιση οδοντικών τραυματισμών (παράρτημα 3γ) μπορεί να εκτυπωθεί και να αναρτηθεί στο σχολείο.

Τα συμπληρωμέναέντυπα συγκατάθεσης γονέα καιοδοντοστοματολογικής κατάστασης φυλάσσονται στους χώρους της Υγειονομικής Μονάδας για περαιτέρω καταγραφές/απολογισμό και αρχειοθέτηση. Σε κάθε έντυπο δίδεται μοναδικός αύξων αριθμός ώστε να καταγραφεί κατόπιν στατιστικά. Ο αριθμός αυτός αναφέρεται στα παιδιά που εξετάζει ο κάθε οδοντίατροςκαι δεν επαναλαμβάνεται. Οι καταγραφές αυτές, με κατάλληλη επεξεργασία, θα οδηγήσουν στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την οδοντική κατάσταση των παιδιών της Κρήτης και θα συμβάλλουν στη δημιουργία οδοντιατρικού επιδημιολογικού χάρτη.

Μοιράζονται και συμπληρώνονται από τους δασκάλους των παιδιών τα Έντυπα Αξιολόγησης για την Παρουσίαση / διδασκαλία του προγράμματος (παράρτημα 5α). Τα έντυπα συμπληρώνονται ανώνυμα και επιστρέφονται στους εξεταστές/καταγραφείς του προγράμματος για περαιτέρω επεξεργασία και αξιολόγηση του προγράμματος.

Συμπληρώνεται επίσης το απολογιστικό έντυπο της δράσης από τους επαγγελματίες υγείας (παράρτημα 9α), το οποίο αποστέλλεται στην 7^η Υγειονομική Περιφέρεια Κρήτης.

Η διαδικτυακή εφαρμογή του προγράμματος δεν περιλαμβάνει επίσκεψη υγειονομικού κλιμακίου στο σχολείο, δεν περιλαμβάνει διδασκαλία στοματικής υγείας με φυσική παρουσία των επαγγελματιών υγείας, δεν περιλαμβάνει κλινική εξέταση και φθορίωση. Η παρουσίαση γίνεται μέσω διαδικτύου (Διαδικτυακό Πρόγραμμα Πρόληψης και Αγωγής Στοματικής Υγείας «Δόντια δυνατά - Χαρούμενα Παιδιά» 7^ης Υγειονομικής Περιφέρειας Κρήτης) και οι γονείς , εφόσον επιθυμούν, καλούνται να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο για τη στοματική υγεία σε ηλεκτρονική μορφή.

Τρίτο Στάδιο- Παραπομπή περιστατικών

Επίσκεψη παιδιών μελλοντικά, κατόπιν ραντεβού, σε οδοντιατρείο για περαιτέρω δράσεις πρόληψης/ θεραπευτικές ενέργειες.

Σε χώρο που θα διαμορφωθεί κατάλληλα για την υποδοχή των παιδιών θα μπορεί να πραγματοποιείται εφαρμογή πλήρους προληπτικού προγράμματος, βάσει των διαπιστωμένων οδοντιατρικών αναγκών, με προληπτικές καλύψεις οπών και σχισμών (sealants) σύμφωνα με τις ισχύουσες διεθνείς κατευθυντήριες οδηγίες(10) (6) (11)(12)και πρωτόκολλα εφαρμογής (13)(14)και να αντιμετωπίζονται απλά περιστατικά οδοντιατρικής θεραπείας παιδιών (εμφράξεις, απλές εξαγωγές και πολφοτομές), να γίνεται εξατομικευμένη επίδειξη και διδασκαλία στοματικής υγιεινής, να δίδονται συμβουλές στα πλαίσια της υγιεινής διατροφής και να γίνονται επιπλέον καταγραφές της οδοντοστοματολογικής κατάστασης των παιδιών. Ακόμη, μπορεί να γίνονται πιλοτικές εφαρμογές θεραπευτικών πρωτοκόλλων προερχόμενων από τη διαπίστωση συγκεκριμένων αναγκών υπο-ομάδων πληθυσμού και μέτρηση αποτελεσματικότητας αυτών.

Σε συνέχεια των ανωτέρω εξοπλίζονται και δημιουργούνται Τμήματα Οδοντιατρικής Παρακολούθησης Παίδων, ανάλογα με τις πληθυσμιακές ανάγκες, σε Μ. Υ. ΠΕΔΥ/Κέντρα Υγείας με κατάλληλα αναλώσιμα υλικά και προσωπικό για αποκλειστική οδοντιατρική περίθαλψη παιδιών. Για τη λειτουργία τμήματος στο οποίο θα απευθύνονται απλά περιστατικά παιδιών και θα γίνεται θεραπευτική αντιμετώπιση, όπως προαναφέρθηκε, απαιτείται κατ' ελάχιστον κάποιος εξοπλισμός και προσωπικό, όπως αναφέρεται παρακάτω. Προγραμματισμός επισκέψεων παιδιών (ηλικίας 4 – 14 ετών) για θεραπευτικές πράξεις στα τμήματα αυτά, κατόπιν ραντεβού, με χρονική διάρκεια και υποστήριξη από προσωπικό ανάλογη του είδους της θεραπευτικής πράξης, και των ιδιαιτεροτήτων του παιδικού πληθυσμού, ώστε να ολοκληρώνεται αυτή κατά τον καλύτερο και ασφαλέστερο δυνατόν τρόπο.

Αξιολόγηση – Επεξεργασία δεδομένων προγράμματος

Λαμβάνονται από το δάσκαλο κάθε τάξης ανώνυμες αξιολογήσεις (παράρτημα 5α) σχετικά με την ομιλία – παρουσίαση που κάνει ο οδοντίατρος/επαγγελματίας υγείας στα παιδιά. Ακόμη, στο τέλος των επισκέψεων της ομάδας πρόληψης και αγωγής στοματικής υγείας σε κάποιο σχολείο, και εφόσον η δράση στο συγκεκριμένο σχολείο έχει ολοκληρωθεί, αποστέλλεται στη Διεύθυνση Προγραμματισμού της 7^{ης} ΥΠΕ Κρήτης από τον υπεύθυνο επαγγελματία υγείας ηλεκτρονικά το Απολογιστικό Δελτίο Δράσης Αγωγής και Προαγωγής Υγείας (παράρτημα 9α). Διεύθυνση αποστολής των Δελτίων ορίζεται η dprogram@hc-crete.gr (ή το φαξ 2810-331570).

Αναμένεται μείωση του δείκτη τερηδόνας dmft/DMFT σε εύρος 5 – 10 ετών. Είναι δύσκολη η καταγραφή ποσοτικών μεταβολών με τη μορφή επιδημιολογικών δεικτών σε μικρό χρονικό διάστημα, και συνεπώς προτείνεται και η ποιοτική καταγραφή μεταβολών απόψεων των γονέων και μεγαλύτερων παιδιών μετά την εφαρμογή του προγράμματος, ή/και μέσω των απόψεων συλλόγων γονέων και κηδεμόνων για την εφαρμογή του προγράμματος.

Αξιολόγηση του προγράμματος σε ποιοτικό και ποσοτικό επίπεδο μπορεί να γίνει και με την «υιοθέτηση σχολείων». Σε συγκεκριμένα σχολεία, κατόπιν συνεννόησης με την Διεύθυνση Εκπαίδευσης Κρήτης, γίνεται επανάληψη της δράσης σε ετήσια βάση, με μέτρηση τόσο των δεικτών όσο και με ποιοτική έρευνα για την διεξαγωγή και αποτελεσματικότητα του προγράμματος.

Η επεξεργασία των στατιστικών στοιχείων του προγράμματος θα γίνεται από το προσωπικό της 7^{ης} ΥΠΕ Κρήτης και Μ. Υ. ΠΕΔΥ Ηρακλείου, όπου γίνεται και η επεξεργασία για ερευνητικούς σκοπούς. Η φύλαξη των εντύπων οδοντοστοματολογικής κατάστασης και των εντύπων συγκατάθεσης των γονέων γίνεται με ευθύνη των συμμετεχόντων οδοντιάτρων στους χώρους των Μ. Υ. ΠΕΔΥ ή των Κ. Υ. που ανήκουν. Σε οδοντιάτρους που επιθυμούν υπάρχει η δυνατότητα να τους δοθεί προς συμπλήρωση ένα αρχείο excel για τη συμπλήρωση των στοιχείων των εντύπων οδοντοστοματολογικής κατάστασης ώστε να εξαχθούν άμεσα τα στοιχεία των δεικτών αυτών.

Επέκταση Προγράμματος σε ειδικές κατηγορίες μαθητών των ειδικών σχολείων

Οι κατηγορίες πληθυσμού των παιδιών που φοιτούν σε ειδικά σχολεία (Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης/ΣΜΕΑΕ) ή/και των παιδιών με ειδικές ανάγκες παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες που απαιτούν αυξημένη ευαισθησία και ειδικούς χειρισμούς(15). Τα παιδιά αυτά μπορεί να έχουν ποικίλα θέματα υγείας ή επίπεδο συνεργασίας και να απαιτούν συγκεκριμένες τεχνικές προσέγγισης. Έχουν αυξημένες οδοντιατρικές ανάγκες και μεγαλύτερες πιθανότητες δυσκολίας πρόσβασης σε υπηρεσίες οδοντιατρικής φροντίδας. Επιπλέον, τα πρωτόκολλα οδοντιατρικής πρόληψης διαφοροποιούνται σ' αυτές τις πληθυσμιακές ομάδες(16). Ακόμη, λόγω επιβαρυνμένων οικογενειακών συνθηκών και αυξημένων προβλημάτων γενικής υγείας κάποιες φορές, η οδοντιατρική εξέταση και οι διαδικασίες για την οδοντιατρική πρόληψη αυτών των παιδιών δεν είναι γνωστές στην οικογένεια. Η επέκταση του προγράμματος έχει ως σκοπό τόσο την ενημέρωση των γονέων και φροντιστών για την οδοντιατρική πρόληψη και την καθημερινή οδοντιατρική φροντίδα αυτών των παιδιών, όσο και την παροχή, σε σταθερή βάση, υπηρεσιών οδοντιατρικής πρόληψης σε αυτά τα παιδιά.

Στην τροποποίηση του προγράμματος λόγω έκτακτων επιδημιολογικών συνθηκών θα γίνουν μόνο οι επιτρεπόμενες δράσεις.

Διαφοροποιήσεις Προγράμματος για μαθητές Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Πρώτο Στάδιο

Το στάδιο αυτό διαφοροποιείται ως εξής:

1. Το υγειονομικό κλιμάκιο (ειδική ομάδα οδοντιατρικής πρόληψης) που θα επισκεφθεί τη ΣΜΕΑΕ θα πρέπει να αποτελείται από τουλάχιστον δύο άτομα, έναν οδοντίατρο - εξεταστή και έναν βοηθό - νοσηλεύτη ή επισκέπτη υγείας ή επιπλέον οδοντίατρο. Επιθυμητή είναι η παρουσία γενικού ιατρού. Οι γενικές οδηγίες για οδοντιάτρους είναι όμοιες με την προσθήκη των επιπλέον Διαφοροποιήσεων για τις Επισκέψεις σε ΣΜΕΑ (παράρτημα 1β). Απαιτείται επιπλέον επιμόρφωση/ενημέρωση της ομάδας οδοντιατρικής πρόληψης που θα επισκεφθεί τη ΣΜΕΑΕ για αρτιότερη προετοιμασία και συντονισμό τους.
2. Χρησιμοποιούνται Ειδικά Έντυπα Συγκατάθεσης, εξειδικευμένα για τα παιδιά που παρακολουθούν τα σχολεία αυτά (παράρτημα 6α), τα οποία συμπληρώνονται πριν την δράση από τους γονείς/κηδεμόνες των παιδιών.
3. Δημιουργείται λίστα επισκέψεων στις ΣΜΕΑΕ και απαιτείται στενότερη συνεργασία με τις Διευθύνσεις των ΣΜΕΑΕ για καλύτερη προετοιμασία των δράσεων. Είναι επιθυμητή η συνεργασία με ειδικό παιδαγωγό για τους τρόπους προσέγγισης των παιδιών και των φροντιστών τους.
4. Ζητείται και η παρουσία των γονέων/φροντιστών στη διάρκεια της επίσκεψης της ειδικής ομάδας οδοντιατρικής πρόληψης στο σχολείο.

Δεύτερο Στάδιο

Το στάδιο αυτό διαφοροποιείται ως εξής:

1. Χρήση κατάλληλα τροποποιημένου εκπαιδευτικού υλικού, ώστε να είναι πιο κατανοητό και εξειδικευμένο για αυτά τα παιδιά και σύντομων οδηγιών για τους φροντιστές για την ειδική οδοντιατρική φροντίδα αυτών των παιδιών (παράρτημα 4γ).
2. Κατά τη διάρκεια της δράσης είναι απαραίτητη η παρουσία Ειδικών Παιδαγωγών/Σχολικού Νοσηλευτή στο χώρο της διενέργειας της ενημέρωσης, αλλά και εξέτασης των παιδιών. Είναι επιθυμητή η εκπαίδευση των φροντιστών ώστε η διαδικασία στοματικής υγιεινής να ενταχθεί στο σχολικό πρόγραμμα.
3. Χρησιμοποιούνται Ειδικά Έντυπα Οδοντοστοματολογικής Εξέτασης (παράρτημα 7α), τα οποία συμπληρώνονται βάση των Οδηγιών για Οδοντιάτρους (παράρτημα 1β) και των σχετικών διαφοροποιήσεων τους για τις ΣΜΕΑΕ. Επίσης δίδεται Ειδικό Έντυπο Ενημέρωσης Γονέα (παράρτημα 8α) για τους γονείς των παιδιών αυτών.

Τρίτο Στάδιο

Το στάδιο αυτό διαφοροποιείται ως εξής:

Επανεξέταση τακτικά, 2 φορές ή περισσότερο ανά έτος από την ειδική ομάδα οδοντιατρικής πρόληψης μελλοντικά, ώστε να υπάρχει παρακολούθηση και επανάληψη προληπτικής παρέμβασης στα παιδιά που φοιτούν στις ΣΜΕΑΕ.

Περαιτέρω θεραπεία αυτών των παιδιών, εφόσον είναι συνεργάσιμα, μπορεί να γίνει σε χώρους Πρωτοβάθμιας Οδοντιατρικής Φροντίδας, κατόπιν κατάλληλης προετοιμασίας αυτών των χώρων και του προσωπικού τους. Προς αυτό το σκοπό απαιτείται ευκολία πρόσβασης στους χώρους της υγειονομικής μονάδας (π.χ. για άτομα με κινητικά προβλήματα θέσεις στάθμευσης, ράμπες πρόσβασης, κτλ), οδοντιατρική τουλάχιστον 4 χειρών (οδοντίατρος με βοηθό/νοσηλευτή) με επιθυμητή την παρουσία και επιπλέον προσωπικού, μεγάλη διαθεσιμότητα χρόνου για κάθε επίσκεψη (π.χ. 40 – 45 λεπτά ανά επίσκεψη), προγραμματισμός επισκέψεων με παρουσία γονέα/συνοδού. Συνίσταται στα συνεργάσιμα άτομα να γίνεται φθορίωση με ζελέ ή βερνίκι φθορίου δύο φορές το χρόνο, να γίνονται τοποθετήσεις προληπτικών καλύψεων οπών και σχισμών στα οπίσθια δόντια και, εφόσον χρειάζεται, να διενεργείται αποτρύγωση. Επιθυμητή είναι η επιμόρφωση του προσωπικού που θα ασχολείται με αυτές τις οδοντιατρικές πράξεις για ασφαλέστερη, ταχύτερη και ποιοτικότερη παροχή περίθαλψης. Ακόμη θα πρέπει να δίνονται εξειδικευμένες οδηγίες στοματικής υγιεινής και διατροφής.

Σε δεύτερο σκοπό, είναι απαραίτητη η αποτελεσματική διασύνδεση των οδοντιατρικών δομών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Οδοντιατρικής Φροντίδας, ώστε να παραπέμπονται για περαιτέρω θεραπευτικές πράξεις τα μη συνεργάσιμα άτομα στις κατάλληλες εξειδικευμένες οδοντιατρικές κλινικές.

Υλικά – εξοπλισμός – αναγκαίο προσωπικό

Πρώτο Στάδιο

Οδηγίες για τους Εκπαιδευτικούς για Σωστή Υλοποίηση του Προγράμματος (παράρτημα 6β).

Έντυπες Οδηγίες για Οδοντιάτρους (παράρτημα 1β).

Έντυπο για εκπαίδευση, πιστοποίηση εξεταστών και αξιοπιστία αποτελεσμάτων (παράρτημα 2β).

Έντυπα συγκατάθεσης (παράρτημα 1α, 6α).

Κατάλογοι μαθητών (παράρτημα 4α).

Προσωπικό για οργανωτική διαχείριση/ προγραμματισμό επισκέψεων.

Δεύτερο Στάδιο

Αναλώσιμα υλικά (γάντια – μάσκες – γάζες – χάρτο/χείρο-πετσέτες - ξύλινα γλωσσοπίεστρα - σετ εξεταστικών οδοντιατρικών εργαλείων μίας χρήσης ή/και σετ αποστειρωμένων - υλικά απολύμανσης).

Για εφαρμογή φθορίωσης σε σχολικό περιβάλλον: βερνίκι φθορίωσης με πινελάκια - φορητή λυχνία φωτός για εξέταση.

Για εφαρμογή φθορίωσης στο οδοντιατρείο: ζελέ φθορίωσης με ειδικά δισκάρια - τολύπια βάμβακος -σιελαντλίες - αναρρόφηση.

Για την παρουσίαση/ομιλία στο χώρο του κέντρου υγείας: Ηλεκτρονικός υπολογιστής και προβολέας. Η παρουσίαση θα διατίθεται ως ηλεκτρονικό αρχείο, μαζί με το έντυπο Οδηγίες για Διεξαγωγή Παρουσίασης (παράρτημα 3β και 4β).

Έντυπα οδοντοστοματολογικής κατάστασης (παράρτημα 2α, 7α) και ενημέρωσης γονέων (παράρτημα 3α, 8α) και γραφική ύλη (στυλό - ντοσιέ κτλ).

Υλικά για τις πειραματικές διατάξεις (παράρτημα 1γ).

Μοντέλο επίδειξης στοματικής υγιεινής.

Εκπαιδευμένο προσωπικό (1 οδοντίατρος - 1 νοσηλεύτης/-τρια κατ' ελάχιστον).

Τρίτο Στάδιο

Εξοπλισμός Τμημάτων Οδοντιατρικής Παρακολούθησης Παιδών στις Μ. Υ. ΠΕΔΥ και Κέντρα Υγείας με αναλώσιμα οδοντιατρικά υλικά (υλικά φθορίωσης, υλικά προληπτικών εμφράξεων οπών και σχισμών, συγκολλητικοί παράγοντες και σύνθετες ρητίνες για εμφράξεις, υλικά

στίλβωσης ρητινών και δοντιών, λυχνία φωτοπολυμερισμού, συσκευή υπερήχων για αποτρύγωση, μοντέλο επίδειξης στοματικής υγιεινής, ακτινογραφικό μηχάνημα, κ. α.). Ακόμη απαιτείται οδοντιατρική έδρα με χειρουργική αναρρόφηση και επιθυμητή θα ήταν η κατάλληλη διαμόρφωση του χώρου υποδοχής και αναμονής των παιδιών.

Οδοντιατρική 4 χειρών απαραίτητη (οδοντίατρος και νοσηλεύτης/-τρια).

Βιβλιογραφία

1. **Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία.** ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ. [Ηλεκτρονικό] <http://www.oral-health.gr/>.
2. **Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία.** Γερά δόντια - Χαρούμενα Παιδιά. [Ηλεκτρονικό] <http://www.geradontia.gr/>.
3. **WHO.** World Health Organization. http://www.who.int/oral_health/publications/9789241548649/en/. [Ηλεκτρονικό] http://www.who.int/oral_health/publications/9789241548649/en/.
4. **Silveira Moreira, Rafael da.** Epidemiology of Dental Caries in the World, Oral Health Care. *Pediatric, Research, Epidemiology and Clinical Practices*. 2012.
5. **Petersen, Poul Erik.** World Health Organization. [Ηλεκτρονικό] July 2003. http://www.who.int/oral_health/action/information/surveillance/en/.
6. **American Academy of Pediatric Dentistry (AAPD).** *Guideline on Fluoride Therapy*. 2014.
7. *Guideline on Management of Dental Patients with Special Health Care Needs.* **American Academy of Pediatric Dentistry (AAPD).** 2012.
8. *Οδοντιατρική Περίθαλψη των ατόμων με αναπηρία στο Εθνικό Σύστημα Υγείας.* **Ζερβού - Βάλβη, Φλώρα, και συν.** 2008.
9. **Griffiths, Janet.** Clinical Protocol The application of Topical Fluoride varnish. [Ηλεκτρονικό] June 2011. <http://www.wirralct.nhs.uk/attachments/article/28/MMCP01clinprotAppTopicalFluoride082011.pdf>.
10. *Guidelines on the use of fluoride in children: an EAPD policy document.* **European Archives in Pediatric Dentistry.** 2009.
11. **American Academy of Pediatric Dentistry (AAPD).** *Guideline on Infant Oral Health Care*. 2014.
12. *Guideline on Behavior Guidance for the Pediatric Dental Patient.* **American Academy of Pediatric Dentistry (AAPD).** 2015.
13. **WELBURY, R., RAADAL, M. και LYGIDAKIS, N. A.** EAPD guidelines for the use of pit and fissure sealants. *European Journal of Pediatric Dentistry*. 2004, Τόμ. 3.
14. **Alaluusua, S., Veerkamp, J. και Declerck, D.** POLICY DOCUMENT FOR THE USE OF ANTIBIOTICS IN PAEDIATRIC DENTISTRY. 2002.
15. *Oral Health for Children with Special Health Care Needs, Priorities for Action — Recommendations from an MCHB Expert Meeting.* **Bureau, The Maternal and Child Health.** Washington, DC : s.n., 2008.
16. **AMERICAN ACADEMY OF PEDIATRIC DENTISTRY.** *Policy on Interim Therapeutic Restorations (ITR)*. 2013.

Παράρτημα Α (έντυπα)

1α. Έντυπο Συγκατάθεσης Γονέων – Ερωτηματολόγιο Στοματικής Υγείας

Δελτίο 2 α2

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
7η Υγειονομική Περιφέρεια Κρήτης

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΣΙΑΣ
Κέντρο Υγείας: _____
Ταχ. Δ/ση: _____ Τηλ: _____
Πληροφορίες: _____
E-mail: _____ Fax: _____

Προληπτική Οδοντιατρική
ΕΝΤΥΠΟ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗΣ

Προς τους Γονείς και Κηδεμόνες του Δημοτικού Σχολείου

Το οδοντιατρείο του Κέντρου Υγείας υλοποιεί πρόγραμμα/δράση οδοντιατρικού ελέγχου και ενημέρωσης για τη Στοματική Υγεία στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της περιοχής ευθύνης του.

Στο πλαίσιο του προγράμματος/δράσης, θα γίνει/20..... στους μαθητές του σχολείου, οδοντιατρική εξέταση και φθορίωση δοντιών. Η εξέταση θα πραγματοποιηθεί στο χώρο του σχολείου ☐ οδοντιατρείου ☐ του Κέντρου Υγείας, με όλους τους κανόνες υγιεινής και κάθε παιδί θα λάβει ενημερωτική επιστολή με τα αποτελέσματα της εξέτασης. Την ημέρα της επίσκεψης των οδοντιάτρων, τα παιδιά είναι σημαντικό να έχουν μαζί τους το Βιβλίο Υγείας Παιδιού και την οδοντόβουρτά τους.

Σχετικά με τη συμμετοχή του παιδιού σας στο πρόγραμμα, σας παρακαλούμε να συμπληρώσετε και να παραδώσετε έως την ημέρα της επίσκεψης, την παρακάτω δήλωση.

Ο/Η παρακάτω υπογεγραμμένος/η γονέας/κηδεμόνας του/της μαθητή/-τριας με ΑΜΚΑ δηλώνω ότι:

1) ☐ **Επιθυμώ** ☐ **Δεν επιθυμώ** να εξεταστεί το παιδί μου από τον/την οδοντίατρο

2) ☐ **Επιθυμώ** ☐ **Δεν επιθυμώ** να κάνει το παιδί μου φθορίωση δοντιών.

Ο Γονέας/Κηδεμόνας
(υπογραφή)

Είμαστε στη διάθεσή σας, για οποιαδήποτε διευκρίνιση και πληροφορία.

Δελτίο 2 α2

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΑ ΤΗ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

Παρακαλώ συμπληρώστε, **πραγματικά και εφόσον συμφωνείτε, το παρακάτω ερωτηματολόγιο.**
Το ερωτηματολόγιο περιέχει δημογραφικές πληροφορίες και στοιχεία που αφορούν στο ιστορικό και τις συνήθειες του παιδιού σας. Σκοπός του είναι η έρευνα και η στατιστική επεξεργασία των στοιχείων.
Τηρείται η διασφάλιση απορρήτου προσωπικών δεδομένων.

1. Δημογραφικά στοιχεία (παρακαλώ συμπληρώστε)

Υπηκοότητα: Πατέρας Μητέρα:
Επάγγελμα: Πατέρας Μητέρα:
Διεύθυνση: Περιοχή:

2. Σωματομετρικά στοιχεία του παιδιού
Βάρος παιδιού (σε κιλά, γραμ) Ύψος παιδιού (σε μέτρα, εκατοστά)

Σημειώστε με ένα Χ το τετραγωνίδιο που αντιστοιχεί στην απάντησή σας.

3. Πόσο συχνά πλένει το παιδί σας τα δόντια του;
Ποτέ ☐ 2-3 φορές / μέρα ☐ 1 φορά / βδομάδα ☐ 2-6 φορές / βδομάδα ☐
1 φορά / μέρα ☐ 2 ή περισσότερες φορές / μέρα ☐ Δεν ξέρω ☐

4. Τι χρησιμοποιεί το παιδί σας για το πλύσιμο των δοντιών του;
Οδοντόκρεμα με φθόριο ☐ Οδοντόκρεμα χωρίς φθόριο ☐ Στοματικό διάλυμα ☐
Οδοντόβουρτσα χειρός ☐ Ηλεκτρική οδοντόβουρτσα ☐ Οδοντικό νήμα ☐ Δεν ξέρω ☐
Άλλο ☐

5. Πόσο συχνά είχε το παιδί σας πόνο ή ενόχληση εξαιτίας των δοντιών του το τελευταίο έτος;
Συχνά ☐ Περιστασιακά ☐ Σπάνια ☐ Ποτέ ☐ Δεν ξέρω ☐

6. Πόσες φορές επισκέφθηκε το παιδί σας τον οδοντίατρο τον τελευταίο χρόνο;
Καμία ☐ 1 φορά ☐ 2 φορές ☐ 3 φορές ☐ 4 φορές ☐
Περισσότερες από 4 φορές ☐ Δεν έχει πάει ποτέ ☐ Δεν ξέρω ☐

7. Για ποιο λόγο επισκέφθηκε το παιδί σας τον οδοντίατρο τελευταία φορά;
Πόνος / πρόβλημα με δόντια ή ούλα ☐ Συνέχεια θεραπείας ☐
Έλεγχος ρουτίνας / πρόληψη ☐ Δεν ξέρω / δεν θυμάμαι ☐

Σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας

2α. Έντυπο Οδοντοστοματολογικής Εξέτασης

Δελτίο 3

7η Υγειονομική Περιφέρεια Κρήτης
Κέντρο Υγείας:

..... / / 2018

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

A. ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		Ημ/νία Εξέτασης:			Κωδικός:
Επώνυμο:		Όνομα:			Φύλο: ☐ Αγόρι ☐ Κορίτσι
ΑΜΚΑ:		Ιδρυμα/Σχολική Μονάδα:	Τάξη:		

B. ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ (ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ)																ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ	
(Σημειώστε στο αντίστοιχο τετραγωνίδιο τις επεξηγήσεις)																	
1. Κατάσταση δοντιών																Γερό	
18	17	16	15	14	13	12	11	21	22	23	24	25	26	27	28	Τερηδονισμένο	0
																Σφραγισμένο και επανατερηδονισμένο	1
X	X	X											X	X	X	Σφραγισμένο	2
X	X	X	55	54	53	52	51	61	62	63	64	65	X	X	X	Έχει γίνει εξαγωγή λόγω τερηδόνας	3
																	4
X	X	X	85	84	83	82	81	71	72	73	74	75	X	X	X	Έχει γίνει εξαγωγή λόγω άλλης αιτίας	5
X	X	X											X	X	X	Υπάρχει έμφραξη οπών και σχισμών	6
																Υπάρχει στεφάνη	7
48	47	46	45	44	43	42	41	31	32	33	34	35	36	37	38	Μόνιμο δόντι που δεν έχει ανατεθεί	8

2. Κατάσταση περιοδοντίου (CPITN)	3. Οδοντογναθικές ανωμαλίες	4. Στοματικός βλεννογόνας
0 = απόλυτη υγεία 1 = αιμορραγία μετά από ανίχνευση 2 = τρυγία	☐ 0 = Καμία 1 = Ανάγκη ορθοδ. εκτίμησης 2 = Υπό ορθοδοντική θεραπεία	☐ 0 = Δεν υπάρχει βλάβη 1 = Υπάρχει βλάβη

Παρατηρήσεις:

Φθορίωση: ☐ Ναι
☐ Όχι

3α. Έντυπο Ενημέρωσης Γονέα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
7^η Υγειονομική
Περιφέρεια Κρήτης

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Κέντρο Υγείας:

Ταχ. Δ/ση:

Πληροφορίες:

E-mail:

..... / 2018

Τηλ:

Fax:

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

Αγαπητοί γονείς,

Στο πλαίσιο των προληπτικών δραστηριοτήτων του Οδοντιατρείου του Κέντρου Υγείας
....., το παιδί σας εξετάστηκε

από οδοντίατρο και διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

☐ Υπαρξη τερηδόνας	☐ Χρειάζονται προληπτικών καλύψεων
οπών και σχισμών
☐ Υπαρξη φλεγμονής ούλων	☐ Έγινε φθορίωση δοντιών
☐ Να γίνεται καλύτερο βούρτσισμα δοντιών	☐ Χρειάζεται εξέταση από ειδικό
ορθοδοντικό

□

Σας θυμίζουμε ότι οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά στην διατήρηση της στοματικής
υγείας του παιδιού:

- ✓ Προτρέποντας το παιδί να βουρτσίζει τα δόντια του με φθοριούχο οδοντόπαστα δύο φορές την
ημέρα - η μια φορά θα πρέπει να είναι οπωσδήποτε το βράδυ, πριν πάει για ύπνο. Οι γονείς, εκτός
από την επίβλεψη του βουρτσίσματος των παιδιών, καλό είναι να βουρτσίζουν τα δόντια τους
ταυτόχρονα με τα παιδιά και να αποτελούν έτσι θετικό πρότυπο για τη φροντίδα των δοντιών.
- ✓ Να θυμάστε ότι τα γλυκίσματα και τα ροφήματα που έχουν ζάχαρη (αναψυκτικά, χυμοί με ζάχαρη
κ.α.) είναι βλαπτικά για τα δόντια αλλά και για την γενική υγεία του παιδιού και καλό είναι να
καταναλώνονται μετά το φαγητό και όχι ανάμεσα στα γεύματα.
- ✓ Τέλος, σας υπενθυμίζουμε ότι όλα τα παιδιά χρειάζεται να επισκέπτονται τον οδοντίατρο δύο
φορές τον χρόνο για προληπτική εξέταση και τοπική εφαρμογή φθορίου (φθορίωση), που
βοηθάει στην προστασία των δοντιών από την τερηδόνα.

Σας ενημερώνουμε ότι στο οδοντιατρείο του Κέντρου Υγείας
πραγματοποιούνται, δίχως οικονομική επιβάρυνση και με προτεραιότητα, οδοντιατρικές εργασίες
σε παιδιά. Για πληροφορίες και ορισμό ραντεβού τηλεφωνήστε στο
ή κλείστε ηλεκτρονικά το ραντεβού σας στη διεύθυνση <http://rdv.ehealthnet.gr>

Με εκτίμηση,

Ο/Η Οδοντίατρος, του Κέντρου Υγείας
[ονοματεπώνυμο]

4α. Λίστες Μαθητών

7Η Υγειονομική Περιφέρεια Κρήτης – Κ.Υ.

ΑΓΩΓΗ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΣΧΟΛΕΙΟ:

ΤΑΞΗ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

Παρακαλώ συμπληρώστε ένα √ στο αντίστοιχο τετράγωνο σύμφωνα με τα έντυπα συγκατάθεσης:

A/A	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΠΑΙΔΙΟΥ	ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	ΦΘΟΡΙΩΣΗ
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			

5α. Έντυπο Αξιολόγησης Παρουσίασης

7^η ΥΠΕ Πρόγραμμα Πρόληψης και Αγωγής Στοματικής Υγείας
«Δόντια Δυνατά – Χαρούμενα Παιδιά»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

«Δόντια Δυνατά – Χαρούμενα Παιδιά»

Παρακαλώ συμπληρώστε τα παρακάτω στοιχεία σας και απαντήστε στο παρακάτω ερωτηματολόγιο ανώνυμα.

ΦΥΛΟ:	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:
ΗΛΙΚΙΑ:	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ:
23 - 34	ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ:
35 - 45	Απόφοιτος ΤΕΙ
46 - 56	Απόφοιτος ΑΕΙ
56 - 67	Κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών
	Κάτοχος Διδακτορικού τίτλου

Αξιολογήστε όλα τα παρακάτω θέματα – ερωτήματα σημειώνοντας με Χ την απάντησή σας στην αντίστοιχη βαθμολογία (Άριστα/Πάρα πολύ καλά, Καλά, Μέτρια, Λογικά/λίγο, Απαραδέκτα/Καθόλου, Δεν ξέρω)

	Άριστα	καλά	Μέτρια	Λογικά	απαραδέκτα	Δεν ξέρω
1 Πόσο ικανοποιημένοι είσαστε από τις παρακάτω μεθόδους διδασκαλίας που χρησιμοποιήθηκαν στην τάξη;						
1α Από την παρουσίαση power point						
1β Από την διδασκαλία τεχνικής βουρτσίσματος						
1γ Από τις βιωματικές ασκήσεις (παιράματα), τη βιωματική διδασκαλία των παιδιών						
2 Σας φάνηκε χρήσιμο το πρόσθετο υλικό (παράμυθια) που σας δόθηκε;						
3 Η διάρκεια του προγράμματος που παρακολουθήσατε ήταν κατά τη γνώμη σας επαρκής για την κάλυψη του εκπαιδευτικού αντικείμενου ;						
4 Θα θέλατε να συνεχίσετε / συμπεριλάβετε μέρος του προγράμματος στη διδασκαλία σας;						

71

7^η ΥΠΕ Πρόγραμμα Πρόληψης και Αγωγής Στοματικής Υγείας
«Δόντια Δυνατά – Χαρούμενα Παιδιά»

	Άριστα	καλά	Μέτρια	Λογικά	απαραδέκτα	Δεν ξέρω
5 Πιστεύετε πως το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που παρακολουθήσατε οι μαθητές θα τους βοηθήσει να υιοθετήσουν πιο υγιεινές συνήθειες;						
6 Αναγνωρίστηκε η αξία του βουρτσίσματος από τους μαθητές;						
7 Πώς αξιολογείτε την μεταδοτικότητα των εκπαιδευτών – οδοντιάτρων;						
8 Πώς αξιολογείτε την συμπεριφορά των εκπαιδευτών – οδοντιάτρων						
9 Πώς αξιολογείτε την πρωτοβουλία της 7 ^{ης} ΥΠΕ για το συγκεκριμένο πρόγραμμα προαγωγής στοματικής υγείας;						

Θα θέλατε να συμμετέχετε σε νέα παρόμοια προγράμματα;

☐ ΝΑΙ

☐ ΟΧΙ

Υπήρξε κάτι σχετικό με το συγκεκριμένο πρόγραμμα που πιστεύετε ότι θα έπρεπε να αναφερθεί ή να αναλυθεί περισσότερο;

.....

Έχετε παρακολουθήσει άλλο εκπαιδευτικό πρόγραμμα κατά την τελευταία πενταετία;

☐ ΝΑΙ

☐ ΟΧΙ

Αν ΝΑΙ με ποια θέματα;

.....

Σχόλια

.....

Σας ευχαριστούμε για την πολύτιμη συμβολή σας!

72

6α' Ειδικό Έντυπο Συγκατάθεσης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
7η Υγειονομική Περιφέρεια Κρήτης

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Κέντρο Υγείας: _____
Ταχ. Δ/ση: _____ Τηλ: _____
Πληροφορίες: _____
E-mail: _____ Fax: _____

Προληπτική Οδοντιατρική
ΕΝΤΥΠΟ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗΣ

Προς τους Γονείς και Κηδεμόνες του Δημοτικού Σχολείου

Το οδοντιατρείο του Κέντρου Υγείας υλοποιεί πρόγραμμα/δράση οδοντιατρικού ελέγχου και ενημέρωσης για τη Στοματική Υγεία, στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της περιοχής ευθύνης του.

Στο πλαίσιο του προγράμματος/δράσης θα γίνει/20 στους μαθητές του σχολείου, οδοντιατρική εξέταση και φθορίωση δοντιών. Η εξέταση θα πραγματοποιηθεί στο χώρο του σχολείου ☐ / οδοντιατρείου ☐ του Κέντρου Υγείας, με όλους τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και κάθε παιδί θα λάβει ενημερωτική επιστολή με τα αποτελέσματα της εξέτασης. Την ημέρα της επίσκεψης των οδοντιάτρων, τα παιδιά είναι σημαντικό να έχουν μαζί τους το Βιβλιário Υγείας Παιδιού και την οδοντόβουρτά τους. Ακόμη, παρούσα σας είναι επιθυμητή για παροχή οδηγιών για την οδοντιατρική φροντίδα του παιδιού σας.

Σχετικά με τη συμμετοχή του παιδιού σας στο πρόγραμμα, σας παρακαλούμε να συμπληρώσετε και να παραδώσετε έως την ημέρα της επίσκεψης, την παρακάτω δήλωση.

Ο/Η παρακάτω υπογεγραμμένος/η γονέας/κηδεμόνας του/της μαθητή/-τριας
με ΑΜΚΑ δηλώνω ότι:

1) ☐ **Επιθυμώ** ☐ **Δεν επιθυμώ** να εξεταστεί το παιδί μου από τον/την οδοντίατρο
2) ☐ **Επιθυμώ** ☐ **Δεν επιθυμώ** να κάνει το παιδί μου φθορίωση δοντιών.

Σύντομο ιατρικό ιστορικό:
Κύρια Προβλήματα υγείας/ Αλλεργίες: _____
Λήψη Φαρμάκων: _____
Όνομα/Όνομα - Τηλέφωνο Θεράποντος Ιατρού: _____ Ο Γονέας/Κηδεμόνας (υπογραφή)

Είμαστε στη διάθεσή σας, για οποιαδήποτε διευκρίνιση και πληροφορία.

Σελίδα 1 από 2

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΑ ΤΗ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

Παρακαλώ συμπληρώστε, **προαιρετικά** και **εφόσον συμφωνείτε**, το παρακάτω ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο περιέχει δημογραφικές πληροφορίες και στοιχεία που αφορούν στο ιστορικό και τις συνήθειες του παιδιού σας. Σκοπός του είναι η έρευνα και η στατιστική επεξεργασία των στοιχείων. Τηρείται η διασφάλιση απορρήτου προσωπικών δεδομένων.

1. Δημογραφικά στοιχεία (παρακαλώ συμπληρώστε)

Υπηκοότητα: Πατέρας Μητέρα:
Επάγγελμα: Πατέρας Μητέρα:
Διεύθυνση: Περιοχή:

2. Σωματομετρικά στοιχεία του παιδιού

Βάρος παιδιού (σε κιλά, γραμ) Ύψος παιδιού (σε μέτρα, εκατοστά)

Σημειώστε με ένα X το τετραγωνίδιο που αντιστοιχεί στην απάντησή σας.

3. Πόσο συχνά πλένει το παιδί σας τα δόντια του;

Ποτέ ☐ 2-3 φορές / μήνα ☐ 1 φορά / βδομάδα ☐ 2-6 φορές / βδομάδα ☐
1 φορά / μέρα ☐ 2 ή περισσότερες φορές / μέρα ☐ Δεν ξέρω ☐

4. Τι χρησιμοποιεί το παιδί σας για το πλύσιμο των δοντιών του;

Οδοντόκρεμα με φθόριο ☐ Οδοντόκρεμα χωρίς φθόριο ☐ Στοματικό διάλυμα ☐
Οδοντόβουρτσα χειρός ☐ Ηλεκτρική οδοντόβουρτσα ☐ Οδοντικό νήμα ☐ Δεν ξέρω ☐
Άλλο ☐

5. Πόσο συχνά είχε το παιδί σας πόνο ή ενόχληση εξαιτίας των δοντιών του το τελευταίο έτος;

Συχνά ☐ Περιστασιακά ☐ Σπάνια ☐ Ποτέ ☐ Δεν ξέρω ☐

6. Πόσες φορές επισκέφθηκε το παιδί σας τον οδοντίατρο τον τελευταίο χρόνο;

Καμία ☐ 1 φορά ☐ 2 φορές ☐ 3 φορές ☐ 4 φορές ☐
Περισσότερες από 4 φορές ☐ Δεν έχει πάει ποτέ ☐ Δεν ξέρω ☐

7. Για ποιά λόγο επισκέφθηκε το παιδί σας τον οδοντίατρο τελευταία φορά;

Πόνος / πρόβλημα με δόντια ή ούλα ☐ Συνέχεια θεραπείας ☐
Έλεγχος ρουτίνας / πρόληψη ☐ Δεν ξέρω / δεν θυμάμαι ☐

Σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας

Σελίδα 2 από 2

7α. Ειδικό Έντυπο Οδοντοστοματολογικής Εξέτασης

Δελτίο 3c

7η Υγειονομική Περιφέρεια Κρήτης
Κέντρο Υγείας:

..... //2018

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

A. ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ												Ημ/νία Εξέτασης:		Κωδικός:			
Επώνυμο:												Όνομα:		Φύλο: ☐ Αγόρι ☐ Κορίτσι			
Ον/νυμο - Τηλ Θεράποντος Ιατρού:												Κύρια Προβλήματα Υγείας:		Ον/νυμο Φροντίστη:			
Λήψη Φαρμάκων:																	
ΑΜΚΑ:												Ίδρυμα/Σχολική Μονάδα:		Τάξη:			
B. ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ (ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ) (Σημειώστε στο αντίστοιχο τεταγμένο πεδίο επεξηγήσεις)												ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ					
1. Κατάσταση δοντιών																	
18	17	16	15	14	13	12	11	21	22	23	24	25	26	27	28	Τερηδονισμένο	0
																Σφραγισμένο και επανατερηδονισμένο	1
X	X	X											X	X	X	Σφραγισμένο	2
X	X	X	55	54	53	52	51	61	62	63	64	65	X	X	X	Έχει γίνει εξαγωγή λόγω τερηδόνας	3
																Έχει γίνει εξαγωγή λόγω άλλης αιτίας	4
X	X	X	85	84	83	82	81	71	72	73	74	75	X	X	X	Υπάρχει εμφραγή σπών και σχισμών	5
X	X	X											X	X	X	Υπάρχει στεφανή	6
																Μόνιμο δόντι που δεν έχει ανατείλει	7
48	47	46	45	44	43	42	41	31	32	33	34	35	36	37	38		8
2. Κατάσταση περιοδοντίου (CPI/N)												3. Οδοντογενείς ανωμαλίες		4. Στοματικός βλεννογόνας			
0 = απόλυτη υγεία 1 = αιμορραγία μετά από ανίχνευση 2 = τρυγία												0 = Καμία ☐ 1 = Ανάγκη ορθοδ. εκτίμησης 2 = Υπό ορθοδοντική θεραπεία		0 = Δεν υπάρχει βλάβη ☐ 1 = Υπάρχει βλάβη			
Στοματική Υγιεινή εξασκείται:												Φθορίωση: ☐		Περιγράψτε:			
Αυτόνομα = 1 Με βοήθεια = 2 Από άλλον = 3														Ναι ☐ Όχι ☐			

Παρατηρήσεις:

«Δόντια δυνατά – Χαρούμενα Παιδιά» | 2017

Πρόγραμμα Πρόληψης και Αγωγής Στοματικής Υγείας

8α. Ειδικό Έντυπο Ενημέρωσης Γονέα

Δελτίο 4ε

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Κέντρο Υγείας:

Ταχ. Δ/ση:

Πληροφορίες:

E-mail:

....., / / 2018

Τηλ:

Fax:

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ

Αγαπητοί γονείς,

Στο πλαίσιο των προληπτικών δραστηριοτήτων του Οδοντιατρείου του Κέντρου Υγείας
....., το παιδί σας εξετάστηκε
από οδοντίατρο και διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

☐	Υπαρξη τερηδόνας	☐	Χρειάζονται προληπτικών καλύψεων οπών και σχισμών
☐	Υπαρξη φλεγμονής ούλων	☐	Έγινε φθορίωση δοντιών
☐	Να γίνεται καλύτερο βούρτσισμα δοντιών	☐	Χρειάζεται εξέταση από ειδικό ορθοδοντικό
☐	Συστήνεται χρήση <u>στομ. δ/τος</u> <u>χλωρεξιδίνης</u>	☐	Συστήνεται χρήση φθοριούχου οδοντόκρεμας υψηλής συγκέντρωσης

Σας θυμίζουμε ότι οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά στην διατήρηση της στοματικής υγείας του παιδιού:

- ✓ Το σημαντικότερο για την στοματική υγεία του παιδιού είναι το **καθημερινό βούρτσισμα** των δοντιών, **2 φορές ημερησίως** τουλάχιστον, μία μετά το βραδινό γεύμα. Εάν το παιδί έχει τη δυνατότητα βουρτσίζει μόνο του, με ελάχιστη ποσότητα φθοριούχου οδοντόκρεμας, (μέγεθος μικρού μπιζελιού/ φακής), υπό την επίβλεψή σας.
- ✓ Σε παιδιά με αδυναμία εκτέλεσης βουρτσίσματος, ο γονιός ή φροντιστής βουρτσίζει ακόμα και χωρίς οδοντόκρεμα. Χρησιμοποιείται οδοντόβουρτσα με ζελέ χλωρεξιδίνης. Εάν είναι αδύνατη και η χρήση οδοντόβουρτσας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί γάζα εμποτισμένη με δ/μα χλωρεξιδίνης.
- ✓ Σημαντικότερο μέτρο πρόληψης είναι ο **έλεγχος του διαιτολογίου**. Να θυμάστε ότι γλυκά και ποτά με ζάχαρη (αναψυκτικά, χυμοί με ζάχαρη, σοκολατούχο γάλα, κ.α.) είναι βλαπτικά για τα δόντια και για τη γενική υγεία του παιδιού. Γλυκά με εξαιρετικά **κολλώδη υφή** όπως οι καραμέλες, μπισκότα, τσίχλες με ζάχαρη, πρέπει να αποφεύγονται.
- ✓ Είναι προτιμότερο όποιο **γλυκό** προσφέρεται στα παιδιά να **καταναλώνεται μαζί με το γεύμα** και να ακολουθεί βούρτσισμα ή έστω ξέπλυμα με νερό. Προτιμάτε φρέσκα φρούτα από χυμούς και αναψυκτικά.
- ✓ **Ελέγχετε** συχνά τα δόντια και τα ούλα του παιδιού για τυχόν προβλήματα.
- ✓ Έλεγχος του παιδιού και φθορίωση πραγματοποιείται 2 φορές το χρόνο τουλάχιστον.

Τέλος σας υπενθυμίζουμε ότι μπορείτε να απευθυνθείτε στον οδοντίατρο για διδασκαλία στοματικής υγιεινής και έλεγχο για εσάς και το παιδί.

Με εκτίμηση,

9α. Απολογιστικό Δελτίο

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΩΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ									
ΜΟΝΑΔΑ ΥΓΕΙΑΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	(η μονάδα υγείας που πραγματοποιήσε ή συμμετείχε στη δράση)								
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	(αν η δράση διήρκεσε πάνω από μία ημέρα, αναφέρετε τις ημέρες) ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ/ΗΜΕΡΩΝ ΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ								
ΦΟΡΕΑΣ	(αναφέρεται τον φορέα στον οποίο/για τον οποίο πραγματοποιήθηκε η δράση, πχ συγκεκριμένο σχολείο, σύλλογος σωματίων, φορέας)								
ΧΩΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	(αναφέρεται το χώρο πραγματοποίησης της δράσης, πχ συγκεκριμένο σχολείο, συνεδριακό χώρο, χώρος της μονάδας υγείας κτλ.)								
A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ									
A1. ΜΕΘΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ									
☐ Ομιλία	☐ Εξέταση και Καταγραφή	☐ Ενθαρμωτική συνάντηση (γονείς – κηδεμόνες – εκπαιδευτικοί)			☐ Εκπαιδευτικό σεμινάριο				
☐ Φθορίωση με βερνίκι	☐ Φθορίωση με ζελέ	☐ Άλλη							
A2. ΕΠΟΠΤΙΚΑ ΜΕΣΑ – ΥΛΙΚΟ									
☐ Projector	☐ Πρόσθετο υλικό	☐ Μοντέλο επίδειξης βουρτσίσματος			☐ Βιωματικές ασκήσεις (Πειράγματα)				
☐ Άλλο									
A3. ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ									
☐ Μαθητές	☐ Εκπαιδευτικοί			☐ Γονείς & Κηδεμόνες			☐ Μέλη Συλλόγων/Σωματίων/Φορέων		
☐ Φοιτητές	☐ Άλλη								
A4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ – ΒΑΘΜΙΔΑ – ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ									
ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ (αριθμός παιδιών) ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ (αριθμός παιδιών)									
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΤΑΞΗ Α	ΤΑΞΗ Β	ΤΑΞΗ Γ	ΤΑΞΗ Δ	ΤΑΞΗ Ε	ΤΑΞΗ ΣΤ	ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ		
Ομιλία	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)		
Εξετάστηκαν	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)		
Φθορίστηκαν	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)		
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	Α	Β	Γ						
(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)						
ΛΥΚΕΙΟ	Α	Β	Γ						
(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)	(α.ρ.)						
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ	(α.ρ.)	ΓΟΝΕΙΣ - ΚΗΔΕΜΟΝΕΣ		(α.ρ.)	ΦΟΙΤΗΤΕΣ		(α.ρ.)		
A5. ΑΛΛΗ ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ – ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ									
ΜΕΛΗ ΣΥΛΛΟΓΩΝ/ΣΩΜΑΤΙΩΝ/ΦΟΡΕΩΝ	(α.ρ.)	ΆΛΛΟ (προσδιορίστε)	(α.ρ.)	ΆΛΛΟ (προσδιορίστε)	(α.ρ.)				
B. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣΤΗ ΥΓΕΙΑΣ									
B1. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣΤΗ ΥΓΕΙΑΣ									
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ			ΜΟΝΑΔΑ ΥΓΕΙΑΣ*					
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
* δεν συμπληρώνεται σε περίπτωση που οι επαγγελματίες υγείας προέρχονται από τη μονάδα υγείας αναφοράς									

Γ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
(αναφέρετε παρατηρήσεις ή προβλήματα που ανέκυψαν κατά την υλοποίηση της δράσης)
Δ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ Βελτίωσης
(αναφέρετε προτάσεις για την τυχόν βελτίωση της δράσης)
Ε. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ
(να επισυνάπτεται σε περίπτωση που υπάρχει αντίστοιχο φωτογραφικό υλικό από τη δράση)

Ο Υπεύθυνος της δράσης

Τόπος, Ημερομηνία

Το παρόν δελτίο θα πρέπει να συμπληρώνεται το αργότερο εντός τριών (3) ημερών από την ημερομηνία πραγματοποίησης της δράσης, και να αποστέλλεται με έναν από τους κάτωθι τρόπους στο Τμήμα Περιφερειακού Χάρτη Υγείας και ΠΦΥ της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Ανάπτυξης Πολιτικών Παράγχυ Υψηλών Υγείας της 7^{ης} ΥΠΕ Κρήτης:

- Με fax: 2810-331570
- Με email: dprogram@hc-crete.gr

Σημείωση: Το απολογιστικό δελτίο συμπληρώνεται μετά την ολοκλήρωση μιας δράσης σε ένα σχολείο και αποστέλλεται στην Δ/ση Προγραμματισμού της 7^{ης} ΥΠΕ Κρήτης. Στο πεδίο Α4 συμπληρώνεται ο αρ. παιδιών που παρακολούθησαν την ομιλία, που εξετάστηκαν και που φθοριώθηκαντου κάθε σχολείου (ανά τάξη)ή συνολικά όλου του σχολείου, για τις ΣΜΕΑΕ.

Παράρτημα Β (οδηγίες)

1β. Οδηγίες για Οδοντιάτρους

Ο οδοντίατρος εξεταστής και ο καταγραφέας προσπαθούν να δημιουργήσουν ένα ευχάριστο και ήρεμο περιβάλλον για το παιδί και σ' αυτό το κλίμα μπορούν να συζητήσουν και να ρωτήσουν το παιδί κάποια πράγματα πριν την εξέταση. Τέτοιες ερωτήσεις μπορούν να αφορούν στο πώς φάνηκε η παρουσίαση στα παιδιά, αν γνώριζαν τη χρήση της οδοντόβουρτσας ή όχι, αν έχουν ποτέ επισκεφθεί οδοντίατρο ή άλλο γιατρό, αλλά και άλλου είδους ερωτήσεις όπως αν έχουν αδέρφια, αν κάνουν σπορ ή έχουν κάποιες εξωσχολικές δραστηριότητες, κ. α. Πριν την εξέταση τα παιδιά καλό είναι να έχουν βουρτσίσει τα δόντια τους, ή να έχουν ξεπλύνει το στόμα τους με νερό. Ο οδοντίατρος εξετάζει τα παιδιά με κάτοπτρο και ανιχνευτήρα μίας χρήσης (το κάτοπτρο μπορεί ακολούθως να δίνεται στο παιδί, όχι όμως ο ανιχνευτήρας που απορρίπτεται). Η εξέταση καλό είναι να γίνεται σε χώρο με επαρκή φυσικό φωτισμό και αερισμό, και τα παιδιά να εισέρχονται στο χώρο σε μικρές ομάδες 2 – 4 ατόμων, με τη συμβολή του δασκάλου/συνοδού ώστε τα πιο συνεργάσιμα παιδιά να προηγούνται, παραδειγματίζοντας τα υπόλοιπα. Ο οδοντίατρος κάθεται απέναντι από το παιδί και σκουπίζει τα δόντια του παιδιού με γάζα καθώς εξετάζει και πριν την φθορίωση. Σε εξέταση σε σχολικό περιβάλλον χρησιμοποιείται φορητή λυχνία ή πηγή φωτισμού, εφόσον υπάρχει. Ο οδοντίατρος (εξεταστής) εξετάζει και δίνει οδηγίες για συμπλήρωση του έντυπου οδοντοστοματολογικής κατάστασης στο νοσηλευτή (καταγραφέα). Ακόμη, για την αποφυγή στοχοποίησης και δημοσίευσης της κατάστασης του στόματος ενός παιδιού στα υπόλοιπα που περιμένουν, καλό είναι να χρησιμοποιούνται από τον εξεταστή οδοντίατρο για τις εντολές προς τον καταγραφέα κωδικοί αριθμητικοί, όπως αναφέρονται παρακάτω (ο εξεταστής μπορεί να λέει είτε τον αριθμητικό κωδικό, είτε το «ναι / όχι», κατά την κρίση του).

Για τις ενδοστοματικές καταγραφές από τους εξεταστές οδοντιάτρους, το έντυπο οδοντοστοματολογικής εξέτασης θα συμπληρώνεται από τον καταγραφέα σύμφωνα με τα ακόλουθα:

- **Επάγγελμα/ Υπηκοότητα πατέρα – μητέρας**

Συμπληρώνονται από το έντυπο συγκατάθεσης που έχει φέρει το κάθε παιδί. Σε περίπτωση που κάποια πληροφορία λείπει, μπορεί να διευκρινισθεί από το δάσκαλο ή σε συνεργασία με το παιδί.

- **Ονοματεπώνυμο παιδιού**

Συμπληρώνεται από το έντυπο συγκατάθεσης ή/και από τη λίστα εξεταζόμενων μαθητών. Το κάθε παιδί ερωτάται πριν εξεταστεί για αποφυγή λαθών.

- **Ηλικία παιδιού**

Ερωτάται το παιδί ή συμπληρώνεται και αναγωγικά βάση της τάξης.

- **Ημερομηνία Γέννησης Παιδιού**

Συμπληρώνεται από το Έντυπο Συγκατάθεσης ή κατόπιν επικοινωνίας με τον δάσκαλο και χρησιμοποιείται για την ταυτοποίηση του παιδιού και τον υπολογισμό ακριβούς ηλικίας γέννησης.

- **Ουλίτιδα**

Ως ουλίτιδα θεωρείται οποιαδήποτε μεταβολή από το φυσιολογικό χρώμα και υφή των ούλων, σε οποιοδήποτε σημείο του στόματος. Εξαιρούνται και δεν λαμβάνονται υπόψη περιοχές με φλεγμονή λόγω ανατολής μονίμου δοντιού και δεν γίνεται καταγραφή αιμορραγίας των ούλων.

Η απουσία ή παρουσία ουλίτιδας καταγράφεται μετά από επισκόπηση και εξέταση των ούλων σε όλες τις περιοχές του στόματος με τους ακόλουθους κωδικούς:

0=απούσα (όχι)

1=παρούσα (ναι)

- **Ανάγκη ορθοδοντικής θεραπείας**

Κάθε εξεταζόμενος αξιολογείται ως προς την παρουσία ή απουσία οδοντογναθικής ανωμαλίας, καθώς και την ανάγκη θεραπείας της ως ακολούθως:

0=απουσία (όχι)

Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει οδοντογναθική ανωμαλία ή όταν αυτή είναι πολύ ελαφρά και δεν πληροί τα διαγνωστικά κριτήρια που περιγράφονται στην επόμενη ταξινόμηση με τον κωδικό «1».

1=παρούσα (ναι)

Στις περιπτώσεις που υπάρχει κάποια οδοντογναθική ανωμαλία που χρειάζεται θεραπεία. Η ανάγκη για ορθοδοντική θεραπεία θα πρέπει να βασίζεται σε ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα διαγνωστικά κριτήρια (χωρίς όμως να απαιτείται ο ακριβής καθορισμός της διάγνωσης):

α. Σκελετική ή/και οδοντική τάξη II κατά Angle (γομφίοι και κυνόδοντες). Όσον αφορά στους γομφίους, η εγγύς παρειακή αύλακα του πρώτου κάτω μόνιμου γομφίου αρθρώνει άπω του εγγύς παρειακού φύματος του πρώτου άνω μόνιμου γομφίου, ενώ για τους κυνόδοντες, ο άνω κυνόδοντας αρθρώνει εγγύς του διαστήματος μεταξύ του κάτω κυνόδοντα και πρώτου προγομφίου.

β. Σκελετική ή/και οδοντική τάξη III κατά Angle (γομφίοι και κυνόδοντες). Όσον αφορά στους γομφίους η εγγύς παρειακή αύλακα του πρώτου κάτω μόνιμου γομφίου αρθρώνει εγγύς του παρειακού φύματος του πρώτου άνω μόνιμου γομφίου, ενώ για τους κυνόδοντες, ο άνω κυνόδοντας αρθρώνει άπω του διαστήματος μεταξύ του κάτω κυνόδοντα και πρώτου προγομφίου.

γ. Τάξη I κατά Angle με έντονο συνωστισμό άνω ή/και κάτω δοντιών. Η τριγωνική ακρολοφία του εγγύς παρειακού φύματος του πρώτου άνω μόνιμου γομφίου αρθρώνει με την εγγύς παρειακή αύλακα του πρώτου κάτω μόνιμου γομφίου, ενώ ο κυνόδοντας αρθρώνει στο διάστημα μεταξύ κάτω κυνόδοντα και πρώτου προγομφίου.

δ. Οπίσθια σταυροειδής σύγκλιση που προκαλεί λειτουργική απόκλιση της κάτω γνάθου.

ε. Πρόσθια ή οπίσθια ανοιγμένη δήξη.

2=παρούσα υπό θεραπεία (σημειώνεται η ένδειξη «2» ή «παρούσα»)

Παρουσία ορθοδοντικής ανωμαλίας που βρίσκεται υπό θεραπεία κατά τον χρόνο εξέτασης, π. χ. εάν το παιδί φέρει ορθοδοντικούς μηχανισμούς.

- **Στοματική υγιεινή**

Το επίπεδο στοματικής υγιεινής κρίνεται ως «καλό» (1) , «μέτριο» (2) και «κακό» (3) . Κατά την κρίση του οδοντίατρου κυκλώνεται η αντίστοιχη ένδειξη. Σημειώνεται ότι το «μέτριο», επειδή λειτουργεί ως παρακίνηση στο παιδί αλλά και στον γονιό ώστε να βουρτσίζει το παιδί καλύτερα, είναι επιλογή στις περισσότερες περιπτώσεις. Μόνο σε περιπτώσεις άριστης στοματικής υγιεινής, χωρίς ορατή ουλίτιδα, πλάκα, τρυγία ή άλλες εναποθέσεις πάνω στα δόντια σημειώνεται το «καλό».

- **Τερηδόνα**

1= παρούσα «ναι»,

εφόσον υπάρχει έστω ένα «D»(βλέπε παρακάτω), κυκλώνεται το «ναι» από τον καταγραφέα.

0=απουσία «όχι»,

εφόσον δεν υπάρχει ούτε ένα «D», κυκλώνεται το «όχι» από τον καταγραφέα.

- **Οδοντογράμματα**

Ο δείκτης τερηδονικής προσβολής DMFT (για τα μόνιμα δόντια) και dmft (για τα νεογιλά δόντια) συμπληρώνεται στο οδοντογράμμα ως εξής: Ο εξεταστής ξεκινάει από την πάνω γνάθο (μέση γραμμή) και σημειώνει, με τη βοήθεια του καταγραφέα, για κάθε δόντι που υπάρχει στο στόμα την κατάστασή στο αντίστοιχο τετράγωνο του οδοντογράμματος. Για τα νεογιλά δόντια συμπληρώνεται στο οδοντογράμμα των νεογιλών δοντιών, για τα μόνιμα στο οδοντογράμμα των μονίμων. Καλό είναι οι κωδικοί να σημειώνονται ευκρινώς.

Εάν ένα δόντι υπάρχει στο στόμα και είναι **υγιές, κυκλώνεται** το αντίστοιχο νούμερο του δοντιού.

Εάν ένα δόντι έχει **τερηδόνα, ή έμφραξη και τερηδόνα**, σημειώνεται το «**D**» (Decayed) στο αντίστοιχο τετράγωνο του αριθμού του δοντιού. Για τις στάσιμες τερηδόνες, εφόσον είναι **πέραν αμφιβολίας στάσιμες**, θα σημειώνεται το «**Σ**» (Στάσιμη) κάτω ή πάνω από το «D».

Εάν ένα δόντι έχει έμφραξη ή **αποκατάσταση ανεξαρτήτως υλικού, χωρίς τερηδόνα**, σημειώνεται δίπλα στον αριθμό του δοντιού το γράμμα «**F**» (Filled). Τα δόντια που φέρουν προληπτική κάλυψη οπών και σχισμών σημειώνονται κάτω ή πάνω από το «F» και με το γράμμα «**S**» (Sealants).

Εάν ένα δόντι έχει **εξαχθεί λόγω τερηδόνας** σημειώνεται αντιστοίχως το «**M**» (Missing). Θα χρειαστεί ο οδοντίατρος να εξετάσει (π. χ. ρωτώντας το παιδί εάν έχει επισκεφθεί οδοντίατρο για ένα πολύ χαλασμένο δόντι) εάν το δόντι έχει αποπέσει φυσιολογικά ή έχει εξαχθεί.

Εάν ένα νεογιλό δόντι έχει αποπέσει και **δεν έχει ανατείλει ακόμη το μόνιμο δόντι, ούτε φαίνεται κάποιο σημείο της μήλης** του μόνιμου δοντιού στο στόμα, τότε σημειώνεται ο κωδικός «9» (εκλιπόν δόντι) για το **μόνιμο δόντι**. Εάν φαίνεται έστω και ένα κομμάτι της μήλης του μόνιμου δοντιού, κυκλώνεται ο αριθμός του ως υπάρχον υγιές στο στόμα. Δεν σημειώνονται τα νεογιλά δόντια που δεν υπάρχουν, ούτε τα μόνιμα που δεν έχουν ανατείλει ακόμη.

Σημείωση: Ο δείκτης dmft/DMFT συνήθως υποεκτιμά την πραγματική κατάσταση.

- **Φθορίωση**

Ο εξεταστής μπορεί να ρωτήσει το παιδί αν είχε ποτέ ξανακάνει φθορίωση κι αν είχε κάποιο πρόβλημα με αυτή ώστε να σημειωθεί. Πριν τη φθορίωση καλό είναι τα δόντια του παιδιού να είναι καθαρά. Τα δόντια του παιδιού στεγνώνονται με γάζα από τον εξεταστή πριν την εφαρμογή του φθορίου.

Για **φθορίωση με βερνίκι**:

Εφαρμόζεται με πινελάκι μιας χρήσης.

Επαλείφεται ποσότητα βερνικιού 0. 25ml για τα μικρότερα παιδιά έως 0. 4ml για μεγαλύτερα παιδιά ειδικά στις περιοχές με μεγαλύτερο κίνδυνο τερηδονικής προσβολής (π. χ. μόνιμα δόντια υπό ανατολή, περιοχές με άσπρες κηλίδες, κ. α.).

Για **φθορίωση με ζελέ φθορίου**:

Χρησιμοποιούνται δισκάρια μίας χρήσης, μεγέθους ανάλογου της στοματικής κοιλότητας του παιδιού.

Το παιδί τοποθετείται σε καθιστή / όρθια θέση με απαραίτητη χρήση σιελαντλίας.

Τα δισκάρια γεμίζουν με ζελέ φθορίου κατά το 1/3 και τοποθετούνται στο στόμα του παιδιού, σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή και τις κατευθυντήριες οδηγίες.

Γίνεται καλή αναρρόφηση υπολειμμάτων από το στόμα μετά την εφαρμογή.

Και για τις δύο μεθόδους: Αποφυγή πρόσληψης τροφών και ροφημάτων για 30 λεπτά.

- **Παρατηρήσεις**

Ο εξεταστής σημειώνει οτιδήποτε πρόβλημα ή παρατήρηση έχει να κάνει που δεν αναφέρεται στα παραπάνω (π. χ. μη συνεργάσιμο παιδί, γενικό πρόβλημα υγείας - αλλεργία, πρόβλημα στο βλεννογόνο του στόματος ή στα χείλη, κ. α.)

- **Αύξων αριθμός**

Σε κάθε έντυπο δίδεται ένας, μοναδικός, για κάθε οδοντίατρο εξεταστή αύξων αριθμός ο οποίος και χρησιμοποιείται στη μετέπειτα στατιστική επεξεργασία.

❖ Διαφοροποιήσεις για επίσκεψη Οδοντιάτρων σε ΣΜΕΑΕ (Ειδικό Έντυπο Οδοντοστοματολογικής Εξέτασης)

Πριν την έναρξη της εξέτασης διαπιστώνεται η δυνατότητα συνεργασίας και μείωσης του επιπέδου άγχους του κάθε παιδιού σε συνεννόηση με τους εκπαιδευτικούς και συνοδούς των παιδιών. Υπάρχει η πιθανότητα να μην είναι εφικτή η χρήση εργαλείων μιας χρήσης, οπότε συνίσταται η χρήση γλωσσοπιέστρων, τόσο για διάνοιξη του στόματος, όσο και για την εξέταση. Συνίσταται η ήπια συγκράτηση της κεφαλής. Ο οδοντίατρος θα πρέπει να αξιολογεί τον κίνδυνο τερηδονικό κίνδυνο προσβολής για το κάθε παιδί (τερηδονισμένα δόντια, υποπλασίες αδαμαντίνης ή εμφράξεις), τη δυνατότητα άσκησης στοματικής υγιεινής καθώς και τη δυνατότητα απόπτωσης / κατάποσης που έχει το κάθε παιδί ώστε να εξατομικεύει την αντιμετώπιση και τις οδηγίες του.

- **Γενική κατάσταση υγείας / κύρια προβλήματα**

Συμπληρώνεται βάση του σύντομου ιστορικού που έχει αναφέρει ο γονιός στο ειδικό Έντυπο Συγκατάθεσης, ή, εφόσον είναι παρόν ο γονιός, μπορεί να συμπληρωθεί και την ώρα της επίσκεψης.

- **Θεράποντας ιατρός / τηλ**

Σημειώνεται ο θεράπων για πιθανή επικοινωνία ή συνεννόηση για περαιτέρω οδοντιατρική θεραπεία.

- **Ονοματεπώνυμο Φροντιστή**

Σημειώνεται το ονοματεπώνυμο του φροντιστή του παιδιού στο σχολείο

- **Λήψη Φαρμάκων**

Σημειώνονται τα κύρια ή/και τα φάρμακα που λαμβάνονται και πιθανώς επηρεάζουν την στοματική κατάσταση του παιδιού, π.χ. αντιεπιληπτικά φάρμακα, αντιπηκτικά, φάρμακα που προκαλούν ξηροστομία (αντιψυχωσικά, κτλ)

- **Κατάσταση Ούλων**

Σημειώνεται, σύμφωνα με τα παραπάνω, η ύπαρξη ή μη ουλίτιδας/περιοδοντικών προβλημάτων. Επισημαίνεται ότι η στοματική αναπνοή αλλά και κάποια ειδικά προβλήματα γενικής υγείας καθώς και ανατομικές ανωμαλίες του στοματοπροσωπικού συστήματος μπορούν να προκαλέσουν ή να επιβαρύνουν προβλήματα των περιοδοντικών ιστών.

- **Στοματική Υγιεινή**

Σημειώνεται η δυνατότητα που έχει το κάθε παιδί για άσκηση στοματικής υγιεινής (βουρτσίσματος) μόνο του ή με βοήθεια. Ερωτάται ο γονέας/φροντιστής και συνεκτιμάται και το υπάρχον επίπεδο στοματικής υγιεινής.

- **Τοποθέτηση sealants (προληπτικών καλύψεων οπών και σχισμών)**

Συνίσταται η εφαρμογή προληπτικών καλύψεων οπών και σχισμών από σύνθετη ρητίνη, μετά από κατάλληλη απομόνωση και αδροποίηση, στις μασητικές επιφάνειες των υπαρχόντων μονίμων και νεογιλών οπισθίων δοντιών όλων των παιδιών αυτών, ειδικά σε περιπτώσεις που έχουμε αυξημένο τερηδονικό κίνδυνο, προκειμένου να προστατευτούν.

- **Χρήση δ/τοςχλωρεξιδίνης**

Σημειώνεται σε παιδιά που είτε έχουν εκτεταμένα προβλήματα περιοδοντικών ιστών, ή αδυναμία κατάποσης, ή αδυναμία εκτέλεσης στοματικής υγιεινής με οδοντόβουρτσα και οδοντόκρεμα. Ενημερώνεται ο συνοδός για τον τρόπο και το είδος του συνιστώμενου σκευάσματος, όπως την εμβάπτιση γάζας σε στοματικό διάλυμα χλωρεξιδίνης 0,12% ή 0,2% και καθαρισμό των δοντιών με επάλειψη των οδοντικών επιφανειών. Άλλος τρόπος, εφόσον είναι εφικτό, είναι η επάλειψη της οδοντόβουρτσας με ζελέ χλωρεξιδίνης.

- **Επίσκεψη σε οδοντιατρείο**

Σημειώνεται ανάλογα με τις οδοντιατρικές ανάγκες του παιδιού.

- **Χρήση οδοντόκρεμας φθορίου υψηλής συγκέντρωσης**

Σημειώνεται σε παιδιά με αυξημένο τερηδονικό κίνδυνο (πολλές τερηδόνες ή εμφράξεις στο στόμα, ή/και κακή στοματική υγιεινή) με καλή ικανότητα απόπτωσης της οδοντόκρεμας μετά τη χρήση.

- **Επανάλεγχος σε**

Επανάληψη φθορίωσης θα γίνεται ανά 6μηνο ή περισσότερο ανάλογα με τις ανάγκες του παιδιού.

Ο εξεταστής οδοντίατρος τέλος σφραγίζει και υπογράφει το έντυπο ενημέρωσης γονέα και το έντυπο οδοντοστοματολογικής κατάστασης. Σε περίπτωση έλλειψης χρόνου, το έντυπο ενημέρωσης γονέα μπορεί να συμπληρωθεί και σε δεύτερο χρόνο, βάσει των στοιχείων της οδοντοστοματολογικής κατάστασης και να δοθεί στους δασκάλους/διευθυντές των σχολείων για να μοιραστούν στους γονείς.

2β. Εκπαίδευση, πιστοποίηση εξεταστών και αξιοπιστία αποτελεσμάτων

Οι εξεταστές οδοντίατροι, αλλά και οι καταγραφείς (είτε είναι οδοντίατροι, είτε νοσηλευτικό ή άλλο προσωπικό) θα πρέπει να είναι επαρκώς εκπαιδευμένοι και εξοικειωμένοι με τον τρόπο καταγραφής, τα κριτήρια, τα εργαλεία και τις φόρμες (έντυπα) του προγράμματος. Για το σκοπό αυτό, οι εξεταστές θα πρέπει να έχουν μελετήσει τις Οδηγίες για Οδοντιάτρους, και θα πρέπει να έχουν ενημερώσει τους καταγραφείς για τον τρόπο συμπλήρωσης των εντύπων (θεωρητική εκπαίδευση). Κάθε εξεταστής δηλαδή, θα πρέπει να δώσει στον καταγραφέα του σαφείς οδηγίες για τον τρόπο καταγραφής των δεδομένων στα έντυπα και να τον μάθει να αναγνωρίζει τα εμφανή σφάλματα που μπορεί να κάνει ο ίδιος κατά τον χρόνο της εξέτασης (π. χ. δεν γίνεται να υπάρχει “D” και η τερηδόνα να είναι «όχι», ή να είναι η στοματική υγιεινή «κακή» και να μην σημειώνεται το «καλύτερο βούρτσισμα»). Η εκπαίδευση των εξεταστών και η εξοικείωσή τους με το πρόγραμμα, μπορεί γίνει από την ομάδα εργασίας της ΠΟΦ της 7^{ης} ΥΠΕ, μέσω της διοργάνωσης εκπαιδευτικών ημερίδων / συναντήσεων μεταξύ των εξεταστών και της ομάδας εργασίας, στην οποία θα επιλυθούν πρακτικά θέματα και θα απαντηθούν προβληματισμοί των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα. Σκοπός αυτών των συναντήσεων είναι όσο το δυνατόν περισσότεροι εξεταστές να δίνουν την ίδια απάντηση και να κρίνουν με τα ίδια κριτήρια ένα δεδομένο διαγνωστικό θέμα. Αυτές οι συναντήσεις / εκπαιδευτικές ημερίδες μπορούν να λαμβάνουν χώρα μία φορά κατ’ έτος και να επαναλαμβάνονται εφόσον υπάρχει εκπαιδευτική ανάγκη. Στις ημερίδες αυτές θα μπορεί να γίνεται παρουσίαση της μεθοδολογίας καταγραφής και των εργαλείων, καθώς και επίδειξη σε εθελοντές. Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό, θα μπορεί να γίνει μέσω επίδειξης φωτογραφικού υλικού και συζήτησης.

Ένα πρόβλημα που προκύπτει στην εξαγωγή συμπερασμάτων από καταγραφές που κάνουν πολλοί διαφορετικοί άνθρωποι, είναι το κατά πόσο τα αποτελέσματα που προκύπτουν είναι αξιόπιστα. Εάν όλοι οι εξεταστές ερμηνεύουν και καταγράφουν με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, όλοι δηλαδή «βλέπουν» το ίδιο διαγνωστικό σημείο και το ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο στο ίδιο άτομο, τα αποτελέσματα θεωρούνται απολύτως αξιόπιστα. Εάν οι περισσότεροι συμφωνούν, αλλά κάποιοι διαφωνούν, θεωρώντας ότι οι περισσότεροι κρίνουν σωστά, το ποσοστό της συμφωνίας τους καθορίζει την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων (δηλαδή το κατά πόσο είναι «σωστά» ή αλλιώς «ισχυρά» τα αποτελέσματα). Το ποσοστό των διαφωνούντων (οι μειονεκτούντες), καθορίζει το σφάλμα της μελέτης.

Το θέμα που εγείρεται αφορά στην μεταξύ των εξεταστών μεταβλητότητα, δηλαδή τη συνέπεια ή συμφωνία μεταξύ διαφορετικών εξεταστών που εξετάζουν άτομα και αποφασίζουν για την ύπαρξη ή όχι νόσων και συμπτωμάτων αυτών. Απόλυτη ταύτιση απόψεων σπάνια υπάρχει, και η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων οφείλεται εν μέρει στο βαθμό που διαφωνούν οι εξεταστές, δηλαδή στο βαθμό του σφάλματος που προκύπτει από τις ασυμφωνίες των εξεταστών (π. χ. ένας εξεταστής καταγράφει ότι «υπάρχει τερηδόνα» σε ένα δόντι που ο άλλος καταγράφει ως «υγιές»). Υπάρχουν δύο κατηγορίες σφαλμάτων μεταξύ των εξεταστών: η πρώτη αφορά στη μεταξύ των διαφορετικών εξεταστών αξιοπιστία (interrater reliability) και την αξιοπιστία του κάθε ενός εξεταστή (intrarater reliability). Το πρώτο αναφέρεται στο βαθμό που συμφωνούν ή διαφωνούν μεταξύ τους οι διαφορετικοί εξεταστές. Το δεύτερο αναφέρεται στο βαθμό που ο κάθε εξεταστής, συμφωνεί με τις προηγούμενες απαντήσεις του σε επαναλαμβανόμενη εξέταση των ίδιων ατόμων (επαναληψιμότητα διάγνωσης).

Προκειμένου να υπάρχει πραγματική μέτρηση της αξιοπιστίας των αποτελεσμάτων, το σφάλμα μεταξύ των εξεταστών μπορεί να μετρηθεί με την ακόλουθη διαδικασία πιστοποίησης των εξεταστών. Ο πρώτος εξεταστής εξετάζει 10 παιδιά και συμπληρώνει με τον καταγραφέα του το έντυπο οδοντοστοματολογικής κατάστασης των παιδιών. Κατόπιν, ξεχωριστά, τα ίδια παιδιά εξετάζονται από τον δεύτερο εξεταστή, ο οποίος συμπληρώνει με τον ίδιο καταγραφέα νέο έντυπο, (ή το ίδιο με άλλο χρώμα στυλό για 2^ο εξεταστή). Ο πρώτος με το δεύτερο εξεταστή δεν βρίσκονται στον ίδιο χώρο την ώρα της εξέτασης. Καλό είναι η συμπλήρωση να γίνεται από τον ίδιο, έμπειρο, καταγραφέα. Στα αρχικά στάδια των καταγραφών επιθυμητό είναι να υπάρχει έμπειρος και εξοικειωμένος παρατηρητής (μπορεί να εκτελεί και χρέη καταγραφέα), ώστε εκτός από τη συμπλήρωση του εντύπου να σημειώνει και τυχόν άλλες δυσκολίες που αφορούν στις καταγραφές. Δημιουργούνται έτσι για κάθε άτομο 2 τιμές για κάθε διαγνωστικό σημείο (μεταβλητή) που καταγράφεται. Συμπληρώνεται ένας πίνακας όπως ο ακόλουθος (πίνακας 1) (τα στοιχεία του πίνακα είναι φανταστικά) για κάθε άτομο που εξετάστηκε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Ναι = 1, Όχι = 0			Βαθμός Συμφωνίας %
Μεταβλητές	Εξεταστής 1	Εξεταστής 2	
Τερηδόνα	1	1	1
Ορθ. Εκτίμηση	1	0	1
Στομ. Υγιεινή	2	3	0
Ουλίτιδα	0	0	1
Dmft	3	0	0
DMFT	0	0	1
Αξιοπιστία αποτελεσμάτων 2 εξεταστών			66%

Από τα στοιχεία του πίνακα, μετρώντας τον αριθμό των μεταβλητών που συμφωνούν δια του συνολικού αριθμού των μεταβλητών προκύπτει η αξιοπιστία των αποτελεσμάτων των 2 εξεταστών. Έτσι, στον Πίνακα 1 φαίνεται ότι υπάρχει 66% συμφωνία μεταξύ των εξεταστών, άρα η αξιοπιστία των αποτελεσμάτων της έρευνας είναι 66%. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει πιθανότητα ποσοστό 44% των αποτελεσμάτων να είναι αποτυπωμένα λανθασμένα.

Παρακάτω φαίνεται πώς διαμορφώνεται ένας πίνακας για πολλούς εξεταστές (πίνακας 2). Οι πίνακες είναι ενδεικτικοί, καθώς έχουν απλοποιηθεί για λόγους ευκολότερης κατανόησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Μεταβλητές	Εξεταστής 1	Εξεταστής 2	Εξεταστής 3	Εξεταστής 4	Εξεταστής 5	Συμφωνία %
Τερηδόνα	1	1	1	1	1	1
Ορθ. Εκτίμηση	0	0	0	0	0	1
Στομ. Υγιεινή	2	2	3	3	2	0.6
Ουλίτιδα	0	1	1	1	1	0.8
Αξιοπιστία εξεταστών αποτελεσμάτων μελέτης						85%

Στον Πίνακα 2 φαίνεται η μεταξύ των εξεταστών συμφωνία να κυμαίνεται σε ποσοστό 85%, που σημαίνει ότι η αξιοπιστία της μελέτης κυμαίνεται σε ποσοστό 85%, άρα υπάρχει πιθανότητα το 15% των αποτελεσμάτων να έχουν καταγραφεί λανθασμένα.

Προκειμένου να μετρηθεί η αξιοπιστία των καταγραφών ενός εξεταστή, θα πρέπει ο εξεταστής να εξετάσει 10 παιδιά και να επαναλάβει αυτή την εξέταση στα ίδια παιδιά, με τις ίδιες συνθήκες, μετά από λίγη ώρα. Προκύπτουν και σ' αυτή την περίπτωση ανάλογοι πίνακες, αλλά με τον ίδιο εξεταστή σε διαφορετικό χρόνο. Έτσι μετράται ο βαθμός ταύτισης (αξιοπιστίας) ενός μεμονωμένου εξεταστή. Στην παρούσα μελέτη αυτό το στάδιο δεν είναι σημαντικό, γιατί αναφέρεται σε ατομικά χαρακτηριστικά του κάθε εξεταστή, και όχι στη μελέτη σαν σύνολο.

Γενικά, τα ποσοστά του βαθμού συμφωνίας κατηγοριοποιούνται και ερμηνεύονται σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Βαθμός συμφωνίας %	Βαθμός αξιοπιστίας
0 – 4%	Καμία

4 – 15%	Ελάχιστη
15 – 35%	Αδύναμη
35 – 63%	Μέτρια
64 – 81%	Ισχυρή
82 – 100%	Σχεδόν Άριστη

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που μπορεί να εξαχθεί από αυτούς τους πίνακες είναι τα πιθανά προβλήματα που υπάρχουν στην καταγραφή μίας μεταβλητής. Στον πίνακα 2, π. χ. , φαίνεται ότι στην μεταβλητή της στοματικής υγιεινής οι εξεταστές έχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ τους, άρα η συγκεκριμένη μεταβλητή δημιουργεί περισσότερες «διχογνωμίες» μεταξύ των εξεταστών, κι ίσως πρέπει να επανελεγχθεί ή να αλλάξει. Ακόμη, από αυτούς τους πίνακες μπορεί να φανεί εάν ένας εξεταστής έχει περισσότερες δυσκολίες καταγραφής και εναρμόνισής του με τους υπόλοιπους (έχει μεγάλα ποσοστά διαφωνίας), οπότε να του παρασχεθεί ανάλογη εκπαίδευση. Η διαδικασία της μέτρησης αξιοπιστίας μεταξύ των εξεταστών αποτελεί ελαφρώς χρονοβόρα διαδικασία, γι' αυτό προτείνεται η εφαρμογή της εθελοντικά σε εξεταστές που θέλουν να είναι πιστοποιημένοι για να συμμετάσχουν σε ερευνητική δραστηριότητα.

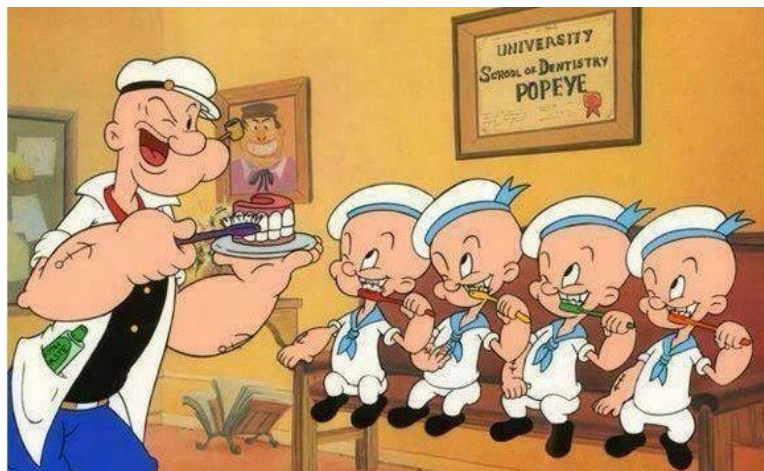
Από τέτοιου είδους πίνακες δεδομένων, με ειδική όμως στατιστική επεξεργασία ή/και ανάλυση σύνθετων μεταβλητών, που δεν θα αναλυθεί στο παρόν, μπορεί να προκύψει και ο συντελεστής Kappa της μελέτης. Σε περίπτωση διεύρυνσης ή επανάληψης της επιδημιολογικής μελέτης, μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, η τυποποίηση θα πρέπει να επαναληφθεί.

3β. Οδηγίες για Διεξαγωγή Παρουσίασης «Μαθήματα Στοματικής Υγιεινής για Δόντια Δυνατά – Χαρούμενα Παιδιά»

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΣΥΝΔΕΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΩΝ ΜΕ ΚΕΙΜΕΝΟ

2016-2017

7 η Υγειονομική Περιφέρεια ΚΡΗΤΗΣ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

1) Το παρακάτω κείμενο που συνδέεται με τις διαφάνειες είναι προαιρετικό και δύναται να τροποποιηθεί από τους οδοντιάτρους ανάλογα με την ηλικία και το επίπεδο των παιδιών.

2) Ο αριθμός των διαφανειών είναι 46. Προτεινόμενος χρόνος ομιλίας περίπου 45 λεπτά (από 1 λεπτό κάθε διαφάνεια). Κάθε ομιλητής μπορεί να προσαρμόσει το χρόνο/διαφάνειες.

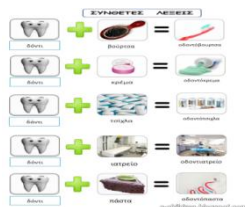
3) Ο τρόπος παρουσίασης είναι διαδραστικός. Δηλαδή ρωτάμε τους μαθητές και αυτοί απαντούν. Δημιουργούμε έναν εποικοδομητικό διάλογο με σκοπό την προσέλκυση των παιδιών με βασικό όφελος την απόκτηση εμπιστοσύνης στο πρόσωπο μας. Η συμμετοχή των μαθητών διατηρεί το ενδιαφέρον τους ζωντανό και σχηματίζουμε μια πρώτη εικόνα για το επίπεδο της στοματικής υγιεινής που διατηρούν βοηθώντας μας στην επιδημιολογική καταγραφή.

4) Στην περίπτωση που επιλέξουμε να επισκεφτούμε εμείς τα σχολεία: Παρουσιάζουμε τον εαυτό μας και εξηγούμε τι θα κάνουμε και για ποιον λόγο βρισκόμαστε στο σχολείο τους. Π. χ. Είμαι ο Κώστας Σταυρίδης, είμαι οδοντίατρος του ΠΕΔΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ και ήρθα να σας αποκαλύψω τα μυστικά για υγιή δοντάκια και όμορφα χαμόγελα. Θα μιλήσουμε για την στοματική υγιεινή και θα λύσουμε τυχόν απορίες μας. Αργότερα θα εξετάσουμε τα δοντάκια σας και θα κάνουμε φθορίωση. Τέλος θα πάρετε ένα ενημερωτικό σημείωμα για τους γονείς σας. Σχετικά με το διάλειμμα των παιδιών θα τηρηθεί το προκαθορισμένο πρόγραμμα του σχολείου.

5) Στην περίπτωση που επιλέξουμε να καλέσουμε τα παιδιά στον χώρο του ΚΥ: Καλωσορίζουμε τα παιδιά στο χώρο του ΚΥ και παρουσιάζουμε τον εαυτό μας. Π. χ. Είμαι ο Κώστας Σταυρίδης, είμαι οδοντίατρος του ΚΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ. Καλώς ήρθατε, σας ευχαριστώ που μου κάνετε την τιμή να έρθετε να έρθετε στο Κ. Υ. Σήμερα θα περάσουμε την ημέρα μας μαζί όπου θα μάθουμε πολύ ενδιαφέροντα πράγματα. Θα σας αποκαλύψω τα μυστικά για υγιή δοντάκια και όμορφα χαμόγελα. Θα μιλήσουμε για την στοματική υγιεινή και θα λύσουμε τυχόν απορίες μας. Αργότερα ένα-ένα παιδάκι θα έρχεται στο ιατρείο θα το εξετάζω, θα κάνουμε φθορίωση και θα παίρνει ένα ενημερωτικό σημείωμα για τους γονείς του. Έχουμε ενημερωθεί από τους δασκάλους για την ώρα του πρώτου διαλειμματος και προσαρμόζουμε ανάλογα την παρουσίαση.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 2

Γνωρίζουμε άλλες λέξεις που περιέχουν την λέξη δόντι??

Ας ξεκινήσουμε με ένα παιχνίδι. Θα ήθελα να σκεφτούμε μήπως γνωρίζουμε λέξεις που να περιέχουν την λέξη <δόντι>.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 3

Φράσεις που περιέχουν την λέξη <<δόντι>>

Για να σκεφτούμε τώρα εκφράσεις που λέμε στην καθημερινότητα μας, ίσως κάποιες παροιμίες. Αναλύουμε κάθε έκφραση ξεχωριστά. Στην παροιμιώδη φράση οδόντα αντί οδόντος λέμε τα εξής: μια φράση που υπάρχει στην παλαιά διαθήκη. [Τα μεγαλύτερα παιδιά την γνωρίζουν]

ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ 4-5

Ποιος ξέρει να μου πει για ποιον λόγο έχουμε δόντια;

Τρώμε-Γελάμε-Συζητάμε-Χαμογελάμε-Σφυρίζουμε-Πίνουμε-Τραγουδάμε

ΤΡΩΜΕ: Επιτελούμε την βασική και πρωταρχική ανάγκη του ανθρώπου για την διατήρηση της ζωής. Τι άλλο χρειάζεται ο άνθρωπος για να ζήσει; (αέρα, νερό, ήλιο). Γιατί είναι βασική ανάγκη η λήψη τροφής;(ενέργεια, βιταμίνες, θερμοκρασία σώματος, κτλ)

ΣΥΖΗΤΑΜΕ: Τι σημαίνει συζήτηση; Ομιλία; Λόγος ; = ΣΚΕΨΗ.

Αρα με την βοήθεια των δοντιών ο άνθρωπος παράγει σκέψη, δημιουργεί πολιτισμό, εξελίσσεται.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 7

Ας γνωρίσουμε τα δόντια μας

Συστήνουμε τα δόντια στα παιδιά. Ποια είναι και πως λέγονται.

Αναλύουμε ετυμολογικά την λέξη κυνόδοντας. Σύνθετη λέξη αποτελείται από την λέξη κύων= στα αρχ. ελληνικά σημαίνει σκύλος +την λέξη δόντι.

Μπορούμε να ρωτήσουμε γιατί χρειάζεται ο άνθρωπος ένα μυτερό και λίγο πιο μακρύ δοντάκι.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ο άνθρωπος όπως όλα τα θηλαστικά χρειάζεται ένα γερό δόντι με μακριά ρίζα για να σκίζει, κόβει την σκληρή τροφή όπως το κρέας.

Τι σημαίνει φρονιμίτης ή σωφρονιστήρας;

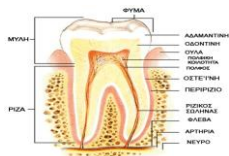
ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Είναι τα τελευταία μόνιμα δόντια που βγάζουμε στο στόμα μας. Η ηλικία που έχουμε όταν εμφανίζονται (ανατέλλουν) είναι στα 17-23, δηλαδή μια ηλικία ορόσημο για την ζωή μας. Τελειώνει η εφηβεία και περνάμε στην ενήλικη ζωή.

Αρα: <<φρονιμεύουμε>> -μεγαλώσαμε- δεν είμαστε πλέον παιδιά-έφηβοι -καλούμαστε να ωριμάσουμε.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 8

Η δομή του δοντιού

Ρωτάμε ποια άλλη λέξη μας θυμίζει η λέξη αδαμαντίνη.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Την λέξη διαμάντι, αναφέρουμε τις ιδιότητες των πολύτιμων λίθων(σκληρότητα, ανθεκτικότητα

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 9

Τα μπλε δοντάκια είναι τα μόνιμα δόντια που θα βγάλετε. Υπάρχουν ήδη μέσα στα οστά των γνάθων

ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ 10-11

Πόσα δόντια νεογιλά και μόνιμα έχουμε

ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ 12-13

Η εξέλιξη της οδοντόβουρτσας

Όπως είπαμε παραπάνω η βασική ανάγκη του ανθρώπου είναι η τροφή, έτσι ο προϊστορικός άνθρωπος για να ζήσει έπρεπε να φάει, είχε καταλάβει όμως πως για να μπορεί να φάει έπρεπε με κάποιο τρόπο να διατηρήσει δόντια του γι' αυτό δημιούργησε ένα είδος βούρτσας από κλαριά δέντρων τεμαχίζοντας τις άκρες. Όμως αντί να καθαρίζει τα δόντια του, τα τραυμάτιζε όποτε δοκίμασε άλλα είδη ξύλων. Δοκίμασε από μπαμπού, αλλά πάλι τραυματιζόταν. Έτσι επέλεξε οι τρίχες να είναι από διάφορα ζώα όπως χοίρου, αλόγου. Μετά περνώντας οι αιώνες φτάνοντας στην Λουδοβίκεια εποχή τον 14 αι μ. Χ. οι λαβες των οδοντόβουρτσων ήταν από χρυσό δείχνοντας την κοινωνική καταγωγή του κατόχου. Φτάνοντας το 1938 όπου η οδοντόβουρτσα πήρε την σημερινή της μορφή. Τώρα έχουμε φτάσει την ηλεκτρική. Όλο το παραπάνω μας δείχνει ότι υπάρχει εξέλιξη στη οδοντόβουρτσα όμως η ανάγκη του ανθρώπου να φροντίζει την στοματική υγεία του έχει μείνει η ίδια μάζα στο πέρασμα των αιώνων. ,

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 14

Εμείς σήμερα γνωρίζουμε ότι η τερηδόνα χαλάει τα δόντια, το 5000π. Χ. δεν το γνώριζαν, έτσι σκαρφίστηκαν το παραμύθι με το σκουλήκι που τρώει τα δόντια.

- Στο Βρετανικό Μουσείο υπάρχει μια πλακά πήλινη που βρέθηκε στην Μεσοποταμία κοντά στον ποταμό Ευφράτη. Χρονολογείται γύρω στα 5000 πχ. Ονομάζεται
- <<Το παραμύθι του σκουληκιού >> παρουσιάζει ένα σκουλήκι που μπαίνει σε ένα δόντι και το καταστρέφει, περιγράφοντας την τερηδόνα.
- 3000-5000 πχ. Ευρήματα στην Ν. Αμερική οι Ίνκας και οι Μαγιά προέβαιναν σε επεμβάσεις κοπτήρων και των κυνοδόντων κάνοντας <<τρόχισμα>>

Ο πρώτος υποτυπώδης τροχός. Με τα χέρια τον έστριβαν προσπαθώντας να αφαιρέσουν την χαλασμένη επιφάνεια του δοντιού.

Σε όσα παιδιά βρίσκονται στα ΚΥ μπορούμε να τους δείξουμε τον σύγχρονο τροχό και να κάνουμε συγκρίσεις.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 15

Οι Φαραώ της Αιγύπτου γνώριζαν τις ιδιότητες των πολύτιμων λίθων γι' αυτό τοποθετούσαν στα δόντια τους πολύτιμες πέτρες καλύπτοντας τα χαλασμένα τμήματα.

Τα πρώτο σφράγισμα ήταν από κερί μέλισσας.

Οι Αιγύπτιοι είχαν αν ανακαλύψει τα σφραγίσματα. Στην μελέτη του σκελετού ενός Φαραώ είχαν βρει πολλά σφραγίσματα από ταρταρούγα.

Επίσης εφάρμοζαν την προσθήκη πολυτίμων λίθων στα δόντια τους. Θα λέγαμε εν συντομία ότι έδιναν μεγάλη σημασία στα δόντια τους τόσο σαν στοιχείο ομορφιάς όσο και στοιχείο υγείας εξυμνούσαν μάλιστα σε ποιήματα, ύμνους και λαϊκά τραγούδια τα όμορφα δόντια.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ 16 -17

Προχωρώντας οι αιώνες μιλάμε για άλλους λαούς και πολιτισμούς.

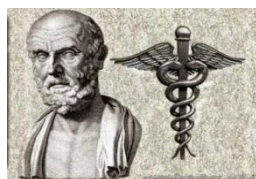
Αναφερόμαστε στον Ρωμαϊκό πολιτισμό. Στην Ιταλία το 800 πχ χρησιμοποιούσαν πρόσθετα δόντια με χρυσό δακτύλιο πάνω σε αυτά. Ο χρυσός συμβόλιζε τον πλούτο.

στον Κινέζικο: Για τα προβλήματα των δοντιών υπήρχαν 26 σημεία βελονισμού σε διάφορα μέρη του σώματος όχι κατ' ανάγκη στην περιοχή του προσώπου. Έτσι υπήρχαν αρκετά σημεία στα πόδια και ένα σημείο στον αγκώνα.

και τέλος στον Ελληνικό πολιτισμό:

Διάπλαση των δοντιών: Τα πρώτα δόντια σχηματίζονται από την θρέψη του εμβρύου στην κοιλιά της μητέρας και μετά τη γέννηση από το γάλα της μητέρας. Τα δόντια που εμφανίζονται μετά την απόπτωση των πρώτων σχηματίζονται από τις τροφές και τα ποτά.

Ανατολή των δοντιών: Περιγράφει τα συμπτώματα που συνοδεύουν την ανατολή των δοντιών. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι αυτά είναι φαγούρα, πυρετός, σπασμοί και διάρροιας, ιδίως κατά την ανατολή των κυνοδόντων. Επίσης αναφέρει ότι η απόπτωση των πρώτων δοντιών γίνεται στην ηλικία των 7 ετών και ότι από τα 7 έως τα 14 εμφανίζονται τα μεγαλύτερα δόντια, ενώ κατά την περίοδο της 4ης επταετίας εμφανίζονται οι φρονιμίτες.

Τα μεγαλύτερα δόντια γηράσκουν μαζί με τον άνθρωπο, εκτός και εάν κάποια νόσος τα καταστρέψει πρόωρα.

Αν θέλουμε μπορούμε να ρωτήσουμε ποιος ήταν ο Ιπποκράτης και να τους μιλήσουμε για τον << Όρκο του Ιπποκράτη >>

Επίσης μπορούμε να ρωτήσουμε το σήμα με το φίδι τι σημαίνει.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 18

Τέχνη και οδοντιατρική

Το μαρτύριο της αγίας Απολλωνίας αποτέλεσε έμπνευση για μεγάλους ζωγράφους και καλλιτέχνες να δημιουργήσουν έργα απaráμιλλης τέχνης που κοσμούν καθεδρικούς ναούς και μουσεία. Η Αγία Απολλωνία μαζί με τον άγιο Αντύπα αποτελούν τους αγίους-προστάτες των δοντιών (**προαιρετική διαφάνεια, ανάλογα με την ηλικία και το επίπεδο των παιδιών**)

Πίνακας του Francisco Zurbarán, περίπου 163. Παριστάνεται η Αγία Απολλωνία.

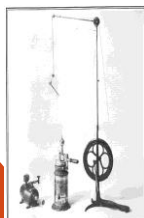
Μουσείο του Λούβρου, Παρίσι.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 19

Οι κουρείς και οι μοναχοί των μεσαιώνων ασκούσαν την οδοντιατρική τέχνη. Τότε δεν ήταν η οδοντιατρική επιστήμη όπως είναι σήμερα.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ 20-21

Εξέλιξη οδοντιατρικού τροχού και οδοντιατρικής έδρας

1790. Ο πρώτος τροχός

1890. Η πρώτη οδοντιατρική έδρα

1940 Πανεπιστήμιο Βαλτιμόρης όπου η Οδοντιατρική καθιερώθηκε σαν επιστήμη

Ένα σύγχρονο οδοντιατρείο

ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ 22-24

Οι φίλοι των δοντιών

Μιλάμε για την αξία της σωστής και υγιεινής διατροφής. Οι βιταμίνες μας βοηθούν να κτίσουμε έναν γερό οργανισμό και υγιή δόντια.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 25

Το νερό

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 26 - 27

Πόση ζάχαρη επιτρέπεται στη διατροφή μας και πού είναι κρυμμένη;

ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ 28-29

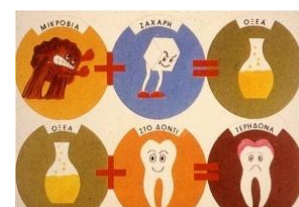
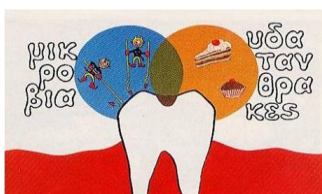
Οι εχθροί των δοντιών

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 30

Μηχανισμός δράσης της τερηδόνας

Εξηγούμε πώς δρά η τερηδόνα

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 31

Οι ασθένειες των δοντιών - τερηδόνα

Σε αυτό το σημείο ρωτάμε τα παιδιά αν βλέπουν ταινίες τρόμου.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 32-34

Εικόνες παιδιών που δεν βούρτσίζουν τα δόντια τους.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ 35-38

Εξέλιξη ουλίτιδας σε περιοδοντίτιδα - οδοντική πλάκα

Αν δεν βουρτσίζουμε τα δόντια μας, τα ούλα μας κλαίνε γιατί δεν αγαπούν καθόλου τα μικρόβια. Πως το γνωρίζουμε αυτό;

Το ξέρουμε γιατί ματώνουν, κοκκινίζουν, πονάνε. (ουλίτιδα). Αν δεν δώσουμε σημασία και συνεχίσουμε μεγαλώνοντας να μην τα βουρτσίζουμε τότε τα ούλα θα αρρωστήσουν πολύ και η ασθένεια που θα πάθουν λέγεται περιοδοντίτιδα. Αν συμβεί αυτό τότε θα δούμε τα ούλα να χαλαρώνουν, να μην συγκρατούν τα δόντια μας στην θέση τους δηλαδή να πέφτουν.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 39

Βουρτσίζουμε τα δόντια

ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ 40-41

Τονίζουμε την αναγκαιότητα επίσκεψης στον οδοντίατρο. Ο οδοντίατρος είναι φίλος μας, θέλει να μας βοηθήσει για να έχουμε γερά δόντια. Η Οδοντιατρική είναι μια επιστήμη που εξελίσσεται και εφαρμόζει ανώδυνης τεχνικές (αναισθητικά, κτλ).

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 42 - 43

Σωστός τρόπος βουρτσίσματος

Φανταζόμαστε το στόμα σαν έναν κύκλο, όπου τον χωρίζουμε σε 4 κομμάτια (τεταρτημόρια). Στρίβουμε λίγο την οδοντόβουρτσα με γωνία κλίσης 45 μοίρες ώστε οι τρίχες της να μπαίνουν ανάμεσα στα δόντια και κάτω από τα ούλα. Ξεκινάμε να βουρτσίζουμε κάθε τεταρτημόριο μετρώντας αργά μέχρι το 10. Βουρτσίζουμε όλες τις επιφάνειες των δοντιών. Τέλος δεν ξεχνάμε να βουρτσίσουμε την γλώσσα μας. Χρησιμοποιούμε οδοντόβουρτσα με μικρή κεφαλή και ίσες τρίχες και ελάχιστη οδοντόκρεμα (μέγεθος φακής)

κατάλληλη για την ηλικία μας.

Προσαρμόζουμε τις οδηγίες βουρτσίσματος για ηλεκτρική οδοντόβουρτσα και παιδιά υπό ορθοδοντική θεραπεία.

Προτρέπειμε τα παιδιά που έχουν οδοντόβουρτσα να βουρτσίσουν τα δόντια τους μαζί μας.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 44

Χρήση οδοντικού νήματος

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 45

Φθόριο-φθορίωση

Στοιχείο της φύσης, είναι μέταλλο, κατάλληλη επεξεργασία για να τοποθετούμε στην επιφάνεια των δοντιών. Άλλες ευρωπαϊκές χώρες έχουν προβεί σε φθορίωση νερού. Αναλύουμε τα πλεονεκτήματα .

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 46

Οδηγίες

Υγιή δοντάκια, αστραφτερά χαμόγελα.

Ο οδοντίατρος μου μπορεί να είναι μεγάλος σε ηλικία αλλά είναι φίλος μου.

Θα βουρτσίζω τα δόντια μου δυο φορές την ημέρα με οδοντόκρεμα που θα έχει φθόριο.

Επιλέγω να πίνω νεράκι και όχι αναψυκτικά

Τρώω φρούτα, λαχανικά και θα πίνω όλο το γάλα μου.

Βουρτσίζω τα δόντια μου πριν πάω για ύπνο.

Δεν τρώω γλυκά μεταξύ των γευμάτων.

Χρησιμοποιώ οδοντικό νήμα.

Επισκέπτομαι τον οδοντίατρο μου δυο φορές τον χρόνο για να κάνει έλεγχο στα δοντάκια μου και να μου κάνει φθορίωση.

[Βάζουμε ένα –ένα παιδάκι να διαβάσει από μια πρόταση και ύστερα όλα μαζί την επαναλαμβάνουν]

ΤΕΛΟΣ

4β. Οδηγίες για τη Διεξαγωγή της Παρουσίασης «Τα Δοντάκια μας» (27 διαφάνειες)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΟΜΑΤΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ «Τα Δοντάκια Μας »
ΣΥΝΔΕΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΩΝ ΜΕ ΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ

2017

7η Υγειονομική Περιφέρεια ΚΡΗΤΗΣ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Η παρουσίαση απευθύνεται σε παιδιά από προσχολικής ηλικίας έως και πρώτων τάξεων του Δημοτικού. Περιέχει **3 σύντομα αποσπάσματα βίντεο** δωρεάν πρόσβασης από το Δημόσιο Σύστημα Υγείας της Μεγάλης Βρετανίας. Πρέπει να «κατεβάσετε» και «αποθηκεύσετε» την παρουσίαση (αρχείο .ppt) και τα βίντεο σε ΕΝΑΝ ΦΑΚΕΛΟ, για να μπορέσετε να «δείτε» τα βίντεο στη διάρκεια της παρουσίασης. Τα βίντεο έχουν ήχο στα Αγγλικά, αλλά υπάρχει στις παρούσες σημειώσεις η μετάφραση των λεγόμενων στα Ελληνικά. Επίσης περιέχει **κινούμενες εικόνες** που μετακινούνται κατά τη διάρκεια της παρουσίασης κάνοντας «κλικ».

Αναλύονται στην παρουσίαση βασικές έννοιες μέσα από τη διαδικασία ερωτήσεων και συζήτησης με τα παιδιά, χρησιμοποιώντας γνωστούς ήρωες κινουμένων σχεδίων. Μπορείτε να προσθέσετε ή αφαιρέσετε διαφάνειες ή να αναπτύξετε ή συμπτύξετε θέματα σύμφωνα με τις υπάρχουσες συνθήκες και το χρόνο που διαθέτετε. Μέση διάρκεια περίπου 15 – 20 λεπτά.

Όλες οι εικόνες είναι ελεύθερης πρόσβασης από το διαδίκτυο.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 1.

Αρχή παρουσίασης, συστηνόμαστε, αναφέρουμε το θέμα, ρωτάμε τα παιδιά τι γνωρίζουν για το θέμα για να ξέρουμε πώς θα κινηθούμε. Πολλές φορές το θέμα είναι ήδη επεξεργασμένο στα πλαίσια του σχολείου, οπότε το κάνουμε με μορφή ερωταπαντήσεων.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 2.

Ρωτάμε και τα παιδιά σηκώνουν τα χέρια τους και απαντούν. Στο τέλος αποκαλύπτουμε σταδιακά τις εικόνες, αφού τα παιδιά τις έχουν συνήθως ήδη πει.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 3.

Ρωτάμε αν κάποιο παιδί ξέρει από τί είναι φτιαγμένα τα δόντια. Ας δούμε ένα δοντάκι, π. χ. ένα πίσω δόντι, πώς είναι εσωτερικά.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 4.

Από έξω προς τα μέσα : «Αδαμαντίνη» σαν διαμάντι, όπως λέει και το όνομα της, η πιο σκληρή ουσία στο σώμα μας. Πιο σκληρή κι απ' τα κόκαλα... «Οδοντίνη», όπως λέει και το όνομά της, είναι η κύρια ουσία απ' την οποία είναι φτιαγμένο το δόντι. «Πολφός», είναι η εσωτερική μαλακή ουσία του δοντιού, η «καρδιά» του. Το δοντάκι στηρίζεται μέσα στο κόκαλο, όπως τα φυτά μέσα στο χώμα, και είναι τυλιγμένο με μια ροζ κουβερτούλα φτιαγμένη από ούλα.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 5.

Ρωτάμε αν τα παιδιά γνωρίζουν τις διαφορές στο σχήμα ή στις «δουλειές» που κάνουν τα δόντια μας.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 6.

Δείχνουμε 2 κεντρικούς και 2 πλάγιους τομείς άνω κ εξηγούμε ότι αυτά τα δόντια «τεμαχίζουν ή κόβουν» γι' αυτό και το όνομά τους είναι «κοπτήρες». Υπάρχουν στην άνω και κάτω γνάθο, και τα έχουν όλα τα ζώα που «ροκανίζουν» το φαγητό τους, όπως το Cid κ ο φίλος του.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 7.

Κυνόδοντες ή «Σκυλόδοντα». Είναι μυτερά δόντια και τρυπάνε την τροφή. Τα έχουν τα ζώα που κυνηγάνε πιο έντονα και μυτερά, είναι τα «δόντια- όπλα» για κάποια ζώα. Οι πιο μεγάλοι κυνόδοντες; Του ελέφαντα!

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 8.

Δόντια μετά τους κυνόδοντες : Προγόμφιοι (μόνο στα μόνιμα δόντια) και γομφίοι ή τραπεζίτες. Μ' αυτά τα δόντια, αφού έχουμε κόψει και τρυπήσει την τροφή την λειώνουμε και τη μασάμε (λέγονται και «μασητήρες»). Λέγονται και τραπεζίτες γιατί είναι κάπως τετράγωνα σαν τραπέζια. Είναι 4 πάνω και 4 κάτω στα παιδικά δόντια. Είναι 4 προγόμφιοι πάνω και 4 κάτω και 6 γομφίοι πάνω και 6 κάτω στα μόνιμα δόντια. Οι τελευταίοι τραπεζίτες βγαίνουν όταν είμαστε περίπου 18 χρονών και τελειώνουμε το σχολείο.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 9.

Ρωτάμε τα παιδιά και κάνουμε «ψηφοφορία» για τον αριθμό των δοντιών. Λέμε ότι υπάρχουν 2 σωστές απαντήσεις.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 10.

Παιδικά δόντια : Είναι τα δόντια που μόλις είδαμε. Τα μετράμε όλοι μαζί.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 11.

Έχουμε και τα μόνιμα δόντια που έρχονται όταν πέσουν τα παιδικά. Τα μετράμε.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 12.

Το βίντεο είναι στα Αγγλικά, ελεύθερης πρόσβασης από το NHS. Δεν βάζουμε ήχο και το εξηγούμε στα Ελληνικά.

Πιθανόν να έχετε δει έναν φίλο που του λείπει ένα δοντάκι. Τα παιδικά δοντάκια «χαλαρώνουν» και πέφτουν γιατί οι ρίζες τους κονταίνουν και διαλύονται. Γι' αυτό όταν πέφτει ένα παιδικό δοντάκι φαίνεται τόσο μικρό. Μέχρι να γίνουμε 14 ετών συνήθως όλα τα παιδικά δόντια έχουν πέσει και έχουν φανεί τα μόνιμα.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 13.

Ποιές τροφές κάνουν καλό στα δόντια μας και γιατί; Γάλα και γαλακτοκομικά, γιατί έχουν ασβέστιο που βοηθάει τα κόκαλά μας και πολλές βιταμίνες. Φρέσκα φρούτα και λαχανικά, γιατί έχουν πολλές βιταμίνες και μήλα, αγγούρια και καρότα που είναι και «σκληρά» βοηθάνε στον αυτοκαθαρισμό των δοντιών μας. Ψάρια και κοτόπουλο, είναι τροφές πολύ δυναμωτικές για όλο μας το σώμα.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 14.

Ρωτάμε τα παιδιά τι κάνει κακό. Τα γλυκά σίγουρα γιατί έχουν πολύ ζάχαρη αλλά και κολλάνε στα δόντια μας και τα λερώνουν. Ζύμες, κρουασάν, παγωτά, έχουν κι αυτά ζάχαρη. Κρυμμένη ζάχαρη υπάρχει ακόμη στα σάντουιτς, και στο ψωμάκι και στην κέτσαπ, στα αναψυκτικά τύπου κόλα αλλά και στους χυμούς που δεν είναι φυσικοί. Σ' αυτά τα τελευταία φτάνει η κρυμμένη ζάχαρη τα 7 έως 12 κουταλάκια του γλυκού. Ακόμη και τα πατατάκια έχουν κρυμμένη ζάχαρη.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 15.

Πώς χαλάνε τα δόντια μας: Στο στόμα μας έχουμε πολλά, καλά κ κακά μικρόβια. Όταν τρώμε κάποια τροφή, ειδικά αν είναι μαλακή ή έχει ζάχαρη, μένουν γύρω απ τα δόντια μας υπολείμματα απ' αυτή. Τα μικρόβια

«τρώνε» αυτή την τροφή και παράγουν οξέα (δηλαδή καυστικά υγρά που καίνε και «διαλύουν» τα δόντια). Εάν αυτά τα οξέα μείνουν γύρω απ' τα δόντια μας για 20 λεπτά ή περισσότερο, «μαλακώνουν» και «τρώνε» το δοντάκι και έτσι δημιουργείται η αρρώστια του δοντιού τερηδόνα.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 16.

Το βίντεο είναι στα Αγγλικά, ελεύθερης πρόσβασης από το NHS. Δεν βάζουμε ήχο και το εξηγούμε στα Ελληνικά.

Εδώ βλέπουμε τα εκατομμύρια μικροσκοπικά μικρόβια που είναι μέσα στο στόμα μας. Κάποια απ' αυτά παράγουν τα οξέα και κάνουν την τερηδόνα. Όσο πιο συχνά τρώμε κάτι, τόσο πιο πολύ τα οξέα επιτίθενται στα δόντια μας. Τι μπορούμε να κάνουμε για να είμαστε υγιείς και να πολεμήσουμε την τερηδόνα; Μπορούμε να βουρτσίζουμε πρωί και βράδυ με οδοντόκρεμα με φθόριο που κάνει τα δόντια πιο δυνατά και δεν αφήνει τα οξέα να τους κάνουν ζημιά.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 17.

Εδώ βλέπουμε πώς γίνεται το δόντι όταν χαλάει.... Ποιο δόντι προτιμάτε;

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 18. 19.

Τι κάνουμε λοιπόν για να είναι γερά τα δόντια μας; Βουρτσίζουμε! Και ο σούπερ μαν βουρτσίζει!

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 20.

Πώς βουρτσίζουμε; Όλες τις πλευρές των δοντιών κοντά στα ούλα, μετράμε, ποσότητα οδοντόκρεμας όσο μία φακή ή το μικρό μας νύχι, κτλ.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 21.

Προτιμάμε να φτύνουμε καλά παρά να ξεπλένουμε, ή ξεπλένουμε μία μόνο φορά για να μείνει η επίδραση της οδοντόκρεμας στα δόντια μας.

Έως την ηλικία των 7 , καλύτερα να βουρτσίζουμε μαζί με κάποιον ενήλικα, 2 φορές τη μέρα, ΜΕΤΑ το φαγητό!

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 22.

Το βίντεο είναι στα Αγγλικά, ελεύθερης πρόσβασης από το NHS. Δεν βάζουμε ήχο και το εξηγούμε στα Ελληνικά.

Βουρτσίζουμε την έξω, μέσα και μασητική επιφάνεια κάθε δοντιού και τέλος τη γλώσσα μας. Πηγαίνουμε τακτικά στον οδοντίατρο για έλεγχο και τοποθέτηση φθορίου πάνω στα δόντια για να είναι πιο δυνατά.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 23.

Έλεγχος από οδοντίατρο : 2 φορές το χρόνο ή και συχνότερα.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 24.

Ρωτάμε ποιά παιδιά έχουν πάει στον οδοντίατρο και τι έχουν κάνει εκεί.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 25.

Ζητάμε από τα παιδιά να περιγράψουν το οδοντιατρείο και εξηγούμε.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 26.

Ζητάμε από τα παιδιά να μας περιγράψουν τι έκαναν στο οδοντιατρείο. Δείχνουμε και εξηγούμε τη φθορίωση : Το φθόριο κάνει τα δόντια πιο δυνατά και δεν παθαίνουν εύκολα τερηδόνα. Τα sealants (προληπτικές καλύψεις οπών και σχισμών) μπαίνουν στην πάνω επιφάνεια των μονίμων τραπεζιτών και εμποδίζουν τα μικρόβια να καθίσουν πάνω τους. Απλώνεται ένα ειδικό υλικό πάνω στο δόντι, που φωτίζεται με ένα ειδικό φως και γίνεται σκληρή «ασπίδα» που δεν αφήνει μικρόβια και τροφές να «φωλιάσουν» πάνω στο δόντι και να κάνουν τερηδόνα.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 27.

Ρωτάμε τα παιδιά τί πρέπει να κάνουν για να έχουν γερά δόντια.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 28.

Τέλος παρουσίασης.

5β. Προσχέδιο Μαθήματος

Η παρουσίαση των «Μαθημάτων Στοματικής Υγιεινής για Χαρούμενα Παιδιά» και οι λοιπές παρεμφερείς δράσεις γίνονται σε διάρκεια 1 διδακτικής ώρας (45 λεπτών) .

Προηγείται συνεννόηση του οδοντιάτρου με τον υπεύθυνο του σχολείου σε σχέση με την κατανομή των παιδιών ανά τάξεις ή τμήματα, ανάλογα με το μέγεθος του σχολείου, ώστε να γίνεται ομαδικά η παρουσίαση σε χώρο που μπορούν τα παιδιά να την παρακολουθήσουν (π. χ. μπορούν να συγκεντρωθούν οι μαθητές Α + Β τάξεων, ή τμημάτων Α1, Α2 και Α3). Ακόμη, καλό είναι να γνωρίζει ο οδοντίατρος τι άλλες δράσεις έχουν γίνει ώστε να υπάρχει συνέχεια και να αποφευχθεί επανάληψη.

- Συγκέντρωση παιδιών σε χώρο προβολής
- Γνωριμία με οδοντίατρο / υγειονομικό κλιμάκιο
- Προβολή παρουσίασης powerpoint
- Διδασκαλία στοματικής υγιεινής σε μοντέλο και ταυτόχρονα βούρτσισμα των δοντιών των παιδιών, εφόσον έχουν την οδοντόβουρτσά τους (στη διάρκεια της παρουσίασης)
- Απορίες – Συζήτηση
- Επικουρικά: Πειράματα / Βιωματικές ασκήσεις και χορήγηση επιπλέον υλικού
- Μετά το πέρας της διδακτικής ώρας: δίδονται προς συμπλήρωση τα Έντυπα Αξιολόγησης (παράρτημα 5α) στους διδάσκοντες που έχουν παρακολουθήσει το πρόγραμμα. Συμπληρώνονται ανώνυμα και επιστρέφονται από τον υπεύθυνο του σχολείου.

Στη διαδικτυακή παρουσίαση (σύνολο 40 διαφανειών) τα παιδιά δε συγκεντρώνονται σε χώρους προβολής αλλά την παρακολουθούν στη σχολική αίθουσα ή στο σπίτι τους. Η διδασκαλία στοματικής υγιεινής θα γίνεται υπό επίβλεψη του δασκάλου ή του κηδεμόνα.

6β. Οδηγίες για την Υλοποίηση του Προγράμματος για τους Εκπαιδευτικούς

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

για τη σωστή υλοποίηση του προγράμματος

Για τη σωστή υλοποίηση του προγράμματος οι εκπαιδευτές του σχολείου θα ήταν να καλό να διαβάσουν ολόκληρο το πρόγραμμα « Δόντια δυνατά – Χαρούμενα παιδιά» που βρίσκεται αναρτημένο στο διαδίκτυο. Περιληπτικά αναφέρουμε:

- Ο κάθε **υπεύθυνος σχολείου** επικοινωνεί με την αντίστοιχη Μ. Υ./Κ. Υ. ΠΕΔΥ ή τον αντίστοιχο επαγγελματία υγείας του δικτύου επαγγελματιών υγείας της περιοχής που ανήκει το σχολείο και δηλώνει τον αριθμό και τις τάξεις των μαθητών που θα συμμετάσχουν. **Προγραμματίζονται** οι ημερομηνίες των δράσεων και ο τρόπος (επίσκεψη του υγειονομικού κλιμακίου στο σχολείο ή των παιδιών στην υγειονομική μονάδα).
- Στέλνονται και μοιράζονται στους γονείς των παιδιών τα **έντυπα συγκατάθεσης συμμετοχής**. Φυλάσσονται συμπληρωμένα, και καταρτίζονται **κατάλογοι μαθητών ανά τάξη** που θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Ο υπεύθυνος τμήματος τα παραδίδει στο υγειονομικό κλιμάκιο που επισκέπτεται το σχολείο μαζί με μια λίστα που αναγράφει την ακριβή ημερομηνία γέννησης των παιδιών. Το τελευταίο είναι απαραίτητο για τη σωστή καταγραφή και ανάλυση στατιστικών στοιχείων, προστατεύοντας την ανωνυμία των παιδιών, και οδηγώντας στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την οδοντιατρική κατάσταση των παιδιών της Κρήτης.
- Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δουν το επιπλέον εκπαιδευτικό υλικό (πειράματα – παραμύθια – αφίσσα για την αντιμετώπιση οδοντικού τραύματος, **παράρτημα Γ**) και, σύμφωνα με την κρίση του, να έχει ήδη προχωρήσει στην διενέργεια των πειραμάτων ή χρησιμοποίηση του πρόσθετου υλικού.
- Στις περιοχές όπου το πρόγραμμα διεξάγεται στο χώρο του σχολείου διαμορφώνεται κατάλληλος χώρος για τη διεξαγωγή της παρουσίασης και την πραγματοποίηση πειραμάτων. Χρειάζεται ένας **projector** και ένας **υπολογιστής** που να συνδέεται με αυτόν. Ο χώρος θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να χωράει τουλάχιστον τρία με τέσσερα τμήματα ή μία τάξη.
- Στις περιοχές όπου το πρόγραμμα διεξάγεται στο χώρο του σχολείου διαμορφώνεται μια **αίθουσα με κατάλληλο φωτισμό, εξαερισμό και θέρμανση** όταν χρειάζεται, ώστε να υποδεχτεί τα παιδιά για την εξέταση και φθορίωση.
- Τα παιδιά μοιράζονται σε ομάδες τουλάχιστον 4 ατόμων και προσέρχονται με σειρά που θα διαλέξει ο εξεταστής, για να πραγματοποιηθεί η ενδοστοματική εξέταση και η φθορίωση.
- Σε δεύτερο χρόνο, λαμβάνει ο υπεύθυνος του σχολείου ή ο δάσκαλος της τάξης, το **έντυπο ενημέρωσης γονέα** για κάθε παιδί που εξετάστηκε ώστε να δοθεί στο γονέα.
- Στο τέλος μοιράζονται και συμπληρώνονται από τους δασκάλους των παιδιών τα **Έντυπα Αξιολόγησης** για την παρουσίαση/διδασκαλία του προγράμματος. Τα έντυπα συμπληρώνονται ανώνυμα και επιστρέφονται στους εξεταστές του προγράμματος για περαιτέρω επεξεργασία και αξιολόγηση του προγράμματος.
- Στις περιοχές όπου η εξέταση και φθορίωση των παιδιών θα γίνει με επίσκεψη των παιδιών στους χώρους της υγειονομικής μονάδας (Μ. Υ. ή Κ. Υ.) προγραμματίζεται κατάλληλα η **επίσκεψη των παιδιών στο οδοντιατρικό τμήμα με συνοδό** (γονείς ή εκπαιδευτικούς) σε συνεννόηση με τον οδοντίατρο.
- Σε **Ειδικά Σχολεία** απαιτείται προηγούμενη τηλεφωνική ή μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων επικοινωνία για λεπτομερέστερη προετοιμασία και συντονισμό της δράσης, τόσο με τους γονείς – φροντιστές, όσο και με το υγειονομικό κλιμάκιο.

Οποιαδήποτε απορία , ή πληροφορία δημιουργηθεί μπορεί να δοθούν τηλεφωνικές απαντήσεις και οδηγίες.

6β. Οδηγίες για την Διαδικτυακή παρουσίαση του προγράμματος

2021

7η Υγειονομική Περιφέρεια ΚΡΗΤΗΣ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Η παρουσίαση απευθύνεται σε παιδιά από προσχολικής ηλικίας έως και ΣΤ του Δημοτικού.

Αναλύονται στην παρουσίαση βασικές έννοιες μέσα από τη διαδικασία ερωτήσεων και συζήτησης με τα παιδιά, χρησιμοποιώντας γνωστούς ήρωες κινουμένων σχεδίων. Μπορείτε να προσθέσετε ή αφαιρέσετε διαφάνειες ή να αναπτύξετε ή συμπτύξετε θέματα σύμφωνα με τις υπάρχουσες συνθήκες και το χρόνο που διαθέτετε. Διάρκεια περίπου 45 λεπτά.

Στη διάρκεια της παρουσίασης μπορεί να διακοπεί η προβολή του ppt και να γίνει η διδασκαλία στοματικής υγιεινής.

Αν υπάρχει χρόνος μπορούν να γίνουν και τα πειράματα πάλι μέσω διαδικτύου.

Όλες οι εικόνες είναι ελεύθερης πρόσβασης από το διαδίκτυο.

Το ερωτηματολόγιο στοματικής υγείας σε ηλεκτρονική μορφή συμπληρώνεται προαιρετικά από τους κηδεμόνες των παιδιών .

Παράρτημα Γ (πρόσθετο υλικό)

Πείραμα 1ο: Η κρυμμένη ζάχαρη (Πρακτική βιωματική Άσκηση)

Αυτή η άσκηση σκοπό έχει να αναδείξει την κρυμμένη ζάχαρη που περιέχεται στα τρόφιμα.

Τι θα χρειαστείτε:

- 1 διάφανο πλαστικό ποτήρι
- 1 κουτάλι του γλυκού
- 1 βάζο με ζάχαρη

Τι να κάνετε:

Ρωτήστε τα παιδιά πόσα κουταλάκια ζάχαρη πιστεύουν ότι έχει μία μικρή σοκολάτα(50γρ). Τα παιδιά θα δώσουν διάφορες απαντήσεις. Πείτε τους ότι η σωστή απάντηση είναι ότι μία μικρή σοκολάτα περιέχει 6 κουταλάκια ζάχαρη. Πάρτε το διάφανο πλαστικό ποτήρι και βάλτε μέσα 6 κουταλάκια από τη ζάχαρη, μετρώντας μαζί με τα παιδιά. Έπειτα, ρωτήστε πόσα κουταλάκια ζάχαρη νομίζουν ότι έχει ένα μικρό πακέτο καραμέλες και περιμένετε να δώσουν τις δικές τους απαντήσεις. Η σωστή απάντηση είναι 7 κουταλάκια. Προσθέστε ακόμα ένα κουταλάκι ζάχαρη στο ποτήρι. Συνεχίστε με τον ίδιο τρόπο, ρωτώντας τα παιδιά για ένα αναψυκτικό τύπου cola (που περιέχει 8 κουταλάκια) και για μία μικρή σοκολάτα με καραμέλα (που περιέχει 9 κουταλάκια ζάχαρη). Προσθέστε αντίστοιχα από ένα κουταλάκι ζάχαρη μέσα στο ποτήρι. Στο τέλος, δείξτε την μεγάλη ποσότητα της ζάχαρης που συγκεντρώθηκε στο ποτήρι.

Άλλες περιεκτικότητες τροφών σε ζάχαρη: Μία πάστα ή ένα cake έχει 4 κουταλάκια ζάχαρη. Ένα μπισκότο έχει 1 κουταλάκι ζάχαρη. Μία μπάλα παγωτό: 2 κουταλάκια ζάχαρη. Το σοκολατούχο γάλα: 6 ½ κουταλάκια ζάχαρη. Σοκολάτα ρόφημα 1 φλιτζάνι: 3 κουταλάκια ζάχαρη. Τσίχλες (με ζάχαρη) 1 πακέτο : 8 κουταλάκια ζάχαρη. Μαρμελάδα 2 κουταλάκια : 3 κουταλάκια ζάχαρη. Γιαούρτι με φρούτα 1 μικρό : 4 ½ κουταλάκια ζάχαρη.

Τονίστε ότι η ζάχαρη είναι κρυμμένη σε πολλά φαγητά και ποτά που τα παιδιά καταναλώνουν πολύ συχνά σε αυτές τις ηλικίες

Πείραμα 2ο: Η δύναμη του Φθορίου

Αυτό το πείραμα προσομοιώνει την προστατευτική δύναμη του φθορίου.

Τι θα χρειαστείτε:

- 1 μπουκάλι φθοριούχου στοματικού διαλύματος
- 2 αυγά
- 1 μπουκάλι λευκό ξύδι
- 3 δοχεία

Τι να κάνετε:

Ρίξτε 4 ίντσες (περίπου 10 εκατοστά) του διαλύματος φθορίου μέσα σε ένα από τα δοχεία και στη συνέχεια τοποθετήστε ένα αυγό μέσα στο διάλυμα. Αφήστε το να μείνει για 5 λεπτά. Αφαιρέστε το αυγό.

Ρίξτε 4 ίντσες (περίπου 10 εκατοστά) ξύδι σε κάθε ένα από τα δύο εναπομείναντα δοχεία. Βάλτε το αυγό, το οποίο έχει υποστεί επεξεργασία με το φθόριο, μέσα στο ένα δοχείο με το ξύδι και το μη επεξεργασμένο αυγό μέσα στο άλλο δοχείο με το ξύδι.

Τι θα συμβεί:

Το ένα αυγό θα αρχίσει να βγάζει φυσαλίδες, καθώς το ξύδι(οξύ) αρχίζει να επιτίθεται στα ανόργανα συστατικά που έχει το τσόφλι του αυγού.

Ποιο αυγό νομίζετε ότι θα βγάλει φυσαλίδες;

Πείραμα 3^ο: Πόσο εύκολα μπορούν να λεκιάσουν τα δόντια;

Τι θα χρειαστείτε:

- 2 αυγά
- σκούρο αναψυκτικό τύπου κόλα

Για να αποδείξετε πόσο εύκολα μπορούν τα δόντια να κάνουν λεκέδες, τοποθετήστε ένα αυγό σε ένα δοχείο με νερό και το άλλο αυγό σε ένα δοχείο με αναψυκτικό τύπου κόλα. Την επόμενη μέρα, αφαιρέστε τα αυγά και συγκρίνετε. Στη συνέχεια, χρησιμοποιήστε μία οδοντόβουρτσα και οδοντόκρεμα για να απομακρύνετε το λεκέ από το ελαφρά χρωματισμένο αυγό.

Βιωματική Άσκηση 1: Φτιάχνω μία οδοντοστοιχία και οδοντόβουρτσα

Με τα παρακάτω υλικά μπορούμε να σχηματίσουμε ένα πρόπλασμα οδοντοστοιχίας και να κατασκευάσουμε μία μικρή οδοντόβουρτσα. Με τον πρόπλασμα αυτό, μπορούμε να παρουσιάσουμε στα παιδιά τον τρόπο βουρτσίσματος και τη διάταξη των δοντιών, να μιλήσουμε για την τερηδόνα και να εξηγήσουμε το μηχανισμό αντικατάστασης των δοντιών.

Τι θα χρειαστείτε:

- Πλαστελίνη σε χρώμα ροζ ή κόκκινο
- Φασόλια άσπρα
- Φασόλια μαυρομάτικα (για τα δοντάκια με τερηδόνα)
- Ένα κομμάτι χαρτόνι (μισό A4)
- Ένα ξυλάκι κατασκευών
- Πιπόσυρμα
- Κόλλα

Τρόπος κατασκευής:

Τοποθετούμε πάνω στο χαρτόνι την πλαστελίνη σε σχήμα μισοφέγγαρο, προκειμένου να σχηματίσουμε τα ούλα. Πάνω στην πλαστελίνη τοποθετούμε τα φασόλια (άσπρα για υγιή δοντάκια και μαυρομάτικα για δοντάκια με τερηδόνα).

Κόβουμε ένα μικρό κομμάτι πιπόσυρμα, το οποίο λυγίζουμε σε σχήμα ανάστροφου U και το κολλάμε στην άκρη από το ξυλάκι κατασκευών.

Τα πειράματα αυτά είναι προαιρετικά και μπορούν να γίνουν στα πλαίσια της βιωματικής μάθησης των παιδιών. Η επίδειξη των πειραμάτων μπορεί να γίνει είτε στο Κέντρο Υγείας από τον οδοντίατρο (εφόσον υπάρχει κάποιος κατάλληλος χώρος) είτε στη σχολική τάξη από τον οδοντίατρο ή το δάσκαλο.

2γ. Επιπλέον Υλικό - Παραμύθια

Στα παιδιά μπορούν να δοθούν φυλλάδια, παραμύθια («Ο γομφούλης», «Οι σωματοφύλακες των δοντιών», κ. α.) που θα δημιουργηθούν για το σκοπό αυτό, οδοντόβουρτσες και οδοντόκρεμες, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα. Ακόμη μπορούν να δοθεί οπτικοακουστικό υλικό για προβολή στο σχολείο.

Παραμύθια (ως κείμενο, η τελική μορφοποίηση δεν έχει γίνει ακόμη):

Ο Γομφούλης

Ένα δοντάκι ο Γομφούλης, ξέρετε παιδιά από αυτά τα πίσω δόντια που έχουμε και μασάμε, ήτανε πολύ εργατικό. Κάθε μέρα δούλευε πάρα πολύ!

Μασούσε και έλιωνε τα φαγητά και τα γλυκά που έτρωγε ο Γιαννάκης.

Αχ βρε Γιαννάκη μου, δεν με προσέχεις καθόλου.

Τρως πολλά γλυκά και δεν με πλένεις μετά.

Κάποια μέρα ο Γομφούλης που ο Γιαννάκης δεν τον έπλενε ποτέ έκανε μια μικρή τρυπούλα.

Μα ο Γιαννάκης πάλι δεν έδωσε σημασία. Έτρωγε:

γλυκά, ζάχαρη, φαγητά και ποτέ δεν έπλενε τα δόντια του.

Ούτε το πρωί μετά το φαγητό, ούτε μετά το μεσημεριανό, ούτε το βράδυ πριν κοιμηθεί.

Και το πιο σημαντικό έτρωγε γλυκά και σοκολάτες χωρίς να πλένει τα δόντια του!

Έτσι η τρυπούλα μεγάλωνε και γινόταν μεγαλύτερη.

Ο Γιαννάκης πονούσε λίγο αλλά δεν πήγαινε στον οδοντίατρο για την φτιάξει.

Έτσι η τρυπούλα στο Γομφούλη μεγάλωσε και έγινε πολύ μεγάλη και άρχισε να πονάει πολύ.

Αχ βρε Γιαννάκη γιατί δεν με πλένεις; Και τώρα που έκανα τρύπα γιατί δεν με πας στον οδοντίατρο;

Ο Γιαννάκης κάποια στιγμή πονούσε πολύ, πρήστηκε και τότε η μαμά και ο μπαμπάς τον πήγανε στον οδοντίατρο.

Μαζί τους πήγε και η αδερφή του Γιαννάκη η Μαιρούλα.

Ο οδοντίατρος κοίμισε τον Γομφούλη με αναισθητικό για να μπορέσει να επισκευάσει την τρυπούλα που είχε.

Αχ βρε Γιαννάκη δεν με προσέχεις καθόλου! Μακάρι να μπορούσα να σου μιλήσω και να σου πω τα μυστικά για να έχεις καλά και γερά δόντια!

Αυτά ψιθύρισε ο Γομφούλης και αμέσως αποκοιμήθηκε.

Ξαφνικά ο Γομφούλης ξύπνησε και τι να δει;

Ήταν στο σπίτι με τον Γιαννάκη και την αδερφή του τη Μαίρη.

Γιαννάκη ! φώναξε ο Γομφούλης. Πρέπει να μιλήσουμε οπωσδήποτε !

Μπα βαριέμαι είπε ο Γιαννάκης. Πάμε να παίξουμε μπάλα !

Γιαννάκη ! ξαναείπε ο Γομφούλης. Δεν προσέχεις καθόλου τα δόντια σου !

Μα Γομφούλη είμαι παιδάκι και τα πρώτα μου δοντάκια θα τα αλλάξω.

Ναι Γιαννάκη αλλά μην ξεχνάς ότι τα πρώτα δοντάκια έχουν μια σπουδαία αποστολή:

Να κρατήσουν το χώρο για να βγουν τα μόνιμα δόντια. Εάν μας χαλάσουν πιο νωρίς και τα βγάλει ο οδοντίατρος θα χαλάσει και η σειρά των δοντιών. Κάποια θα βγουν πιο γρήγορα και άλλα μπορεί να μην χωράνε.

Έτσι μπορεί να βγουν στραβά τα δοντάκια και να χρειαστεί να βάλουμε σιδεράκια.

Εξάλλου δεν είναι ωραίο να έχουμε χαλασμένα δοντάκια !

Και τι πρέπει να κάνουμε; Ρώτησε η Μαιρούλα η αδερφή του Γιαννάκη.

Πρέπει να πλένουμε τα δόντια μας και θα σας πω και το γιατί.

Κάθε άνθρωπος έχει πάνω στα δοντάκια του μια μεμβράνη μικροβίων που την λέμε οδοντική μικροβιακή πλάκα.

Αυτή είναι άχρωμη, δηλαδή δεν φαίνεται και κολλώδης, δηλαδή κολλάει πάνω στα δόντια.

Αυτά λοιπόν τα μικρόβια έχουν ακόντια και προσπαθούν να τρυπήσουν το δόντι, αλλά δεν μπορούν γιατί το δόντι είναι πολύ σκληρό. Και σπάνε τα ακόντιά τους .

Τι συμβαίνει όμως όταν τρώμε ζάχαρη γλυκά και άλλα φαγητά και δεν πλένουμε τα δόντια μας;

Τα μικρόβια αρπάζουν τη ζάχαρη και την μετατρέπουν σε οξύ !

Τι είναι το οξύ ; Ρώτησε η Μαιρούλα.

Είναι μια ουσία που καίει και διαλύει σιγά σιγά την επιφάνεια των δοντιών.

Μετά που θα φάμε και δεν θα πλύνουμε τα δόντια μας στο επόμενο μισάωρο τα δόντια μας θα κολυμπάνε μέσα στο οξύ !

Έτσι θα μαλακώσει το δόντι και τα μικρόβια κάποια στιγμή μπορούν να τρυπήσουν την επιφάνεια του με τα ακόντια τους.

Φυσικά αν πλύνουμε τα δόντια μας μετά το φαγητό φεύγει η ζάχαρη και δεν γίνεται οξύ.

Μικρόβια και ζάχαρη = οξύ

Οξύ και δόντια = τερηδόνα (τρύπες στα δόντια)

Μα εγώ τρώω πολλές φορές τη μέρα γλυκά είπε ο Γιαννάκης.

Γιαννάκη σκέψου ότι έχουμε 3 σοκολατάκια από αυτά που σου αρέσουν.

Αν φάμε και τα 3 χωρίς να πλύνουμε τα δόντια μας τότε τα δόντια μας θα κολυμπάνε στο οξύ στο επόμενο μισάωρο.

Αν από αυτά τα 3 σοκολατάκια φάμε 1 το πρωί ένα το μεσημέρι και ένα το βράδυ και δεν πλύνουμε τα δόντια μας τότε τα δόντια μας θα κολυμπάνε στο οξύ τον τριπλάσιο χρόνο!

Οπότε είναι σημαντικό και το πόσο συχνά τη μέρα, τρώμε γλυκά (εκτός εάν πλένουμε τα δόντια μας).

Η καλλίτερη ώρα για γλυκό είναι μετά το μεσημεριανό και μετά να πλύνουμε τα δόντια μας.

Και τα ούλα μου; Ρώτησε ο Γιαννάκης.

Όταν δεν πλένεις τα δόντια σου και τα ούλα, μπορεί να φουσκώσουν και να ματώσουν λιγάκι. Αυτό λέγεται ουλίτιδα. Ο οδοντίατρος μπορεί να τα καθαρίσει και εάν τα πλένεις και εσύ καλά θα φτιάξει.

Πολλές φορές η οδοντική πλάκα (των μικροβίων) πετρώνει και αυτή την πέτρα μόνο ο οδοντίατρος μπορεί με ένα ειδικό σκουπάκι που έχει να την βγάλει.

Εντάξει Γομφούλη. Κατάλαβα πόσο σημαντικό είναι να πλένουμε τα δόντια μας για να μην χαλάσουν και από δω και πέρα θα τα πλύνω ! Πάμε τώρα να παίξουμε μπάλα ;

Περίμενε φώναξε η Μαιρούλα. Θέλω να ρωτήσω κάτι τον Γομφούλη. Μπορούμε να κάνουμε κάτι για να προστατέψουμε τα δόντια μας;

Ναι πρέπει να πλένουμε τα δόντια μας μετά το φαγητό και οπωσδήποτε πριν κοιμηθούμε το βράδυ.

Να χρησιμοποιούμε φθοριούχο οδοντόκρεμα ανάλογα την ηλικία μας.

Ο οδοντίατρος μπορεί να μας αλείψει τα δοντάκια με φθόριο και να κάνει τα δόντια μας πιο γερά.

Ο οδοντίατρος μπορεί να γεμίσει με ένα υλικό τα αυλάκια των δοντιών πριν χαλάσουν και έτσι τα μικρόβια να μην μπορούν να μαζευτούν εκεί και τα τρυπήσουν.

Θα σας πω και ένα τελευταίο μυστικό παιδιά: Δεν φοβόμαστε τον Οδοντίατρο και πάμε 2 φορές το χρόνο για να δει τα δοντάκια μας.

Εάν χρειαστεί μπορεί να φτιάξει κάποιο δόντι που είναι χαλασμένο. Και είναι σημαντικό να το φτιάξει όταν η τρυπούλα είναι μικρή και να μην το αφήσει να μεγαλώσει η τρύπα.

Να όχι σαν και εμένα που ήταν τόσο μεγάλη η τρύπα που ο οδοντίατρος χρειάστηκε να με κοιμίσει για να με επισκευάσει.

Εντάξει είπε ο Γιαννάκης. Πάμε να παίξουμε μπάλα τώρα;

Ναι αλλά να παίξουμε όλοι μαζί, και η Μαιρούλα.

Εμπαίξαν πολύ και κουράστηκαν και στο τέλος κοιμήθηκαν.

Όταν ξύπνησε ο Γομφούλης βρισκόταν στη θέση του στο στόμα του Γιαννάκη.

Τι έγινε παιδιά αναρωτήθηκε;

Τότε κατάλαβε ότι κοιμόταν με την αναισθησία που είχε κάνει ο οδοντίατρος και ότι είχε δει ένα ωραίο όνειρο με τον Γιαννάκη και την αδερφή του την Μαιρούλα.

Όμως όλα αυτά τα σπουδαία μυστικά που ονειρεύτηκε ο Γομφούλης, τα είπε και στην πραγματικότητα ο οδοντίατρος στον Γιαννάκη και στην Μαιρούλα.

Έτσι από δω και στο εξής τα παιδιά πλένανε τα δόντια τους, δεν τρώγαν πολλά γλυκά και όταν τρώγαν τα πλένανε μετά, και είχανε πολύ γερά δοντάκια!

Ο Γομφούλης παρότι είχε ένα σφραγισματάκι στην πλάτη του ήταν αστραφτερός και λαμπερός και πολύ χαρούμενος !!

Οι Σωματοφύλακες των δοντιών

Κάποτε ήταν ένα αγοράκι που το έλεγαν Χάρη, ο οποίος ήθελε κάθε βράδυ πριν κοιμηθεί να τρώει ένα σοκολατάκι.

-Χάρη, τι θα γίνει; άσε τα σοκολατάκια και πάμε να πλύνεις τα δόντια σου! Βράδιασε πρέπει να κοιμηθούμε! Είπε η μαμά του.

-Όχι μαμά! Σοκολατάκι και μετά ύπνο.

-Θα πιεις το γάλα σου, μετά θα βουρτσίσουμε τα δοντάκια και μετά ύπνος!

-Καλά μαμά αλλά και λίγο σοκολατάκι!!

-Εντάξει. Μόνο λίγο Χάρη!

Αφού ο μικρός Χάρης έφαγε το σοκολατάκι, η μαμά του τον βοήθησε να πλύνει καλά τα δοντάκια του.

-Μαμά θα πούμε παραμύθι απόψε;

-Βεβαίως μικρούλι μου, είπε η μαμά. Έχουμε αφήσει στην μέση τον

ντ'Αρτανιάν και τους τρεις σωματοφύλακες.

Καθώς η μαμά διάβαζε το παραμύθι στον μικρό Χάρη, το αγοράκι αναστέναξε

- Αχ μαμά πόσο θα ήθελα να γνωρίσω και εγώ έναν σωματοφύλακα κρίμα που είναι παραμύθι και δεν υπάρχουν στην πραγματικότητα.

Τότε ξαφνικά ήρθε μια ιδέα στην μαμά.

-Αλήθεια θέλεις να γνωρίσεις έναν σωματοφύλακα;

-Ναι μαμά μου!

-Λοιπόν Χάρη μου θα σου πω ένα μυστικό. Αύριο θα πάμε κάπου όπου θα γνωρίσεις έναν σύγχρονο σωματοφύλακα.

-ΟΥΑΟΥ μαμά! Ποιος είναι; Που βρίσκεται; Φοράει πανοπλία και έχει σπαθί;

-Φοράει άσπρη στολή και έχει δυο σπαθιά !

Ο μικρός μας φίλος αμέσως αποκοιμήθηκε προσμένοντας για την αυριανή μυστηριώδη μέρα και τις περιπέτειες που θα ζούσε γνωρίζοντας έναν υπαρκτό σωματοφύλακα.

Έφτασε επιτέλους το άλλο πρωί όπου η μαμά και ο Χάρης επισκέφτηκαν τον κύριο Μιχάλη, τον οδοντίατρο!

-Γεια σου Χάρη μου, τι κάνεις;

-Γεια σας κύριε Μιχάλη, είπε η μάμα. Ήρθαμε με τον Χάρη για να σας γνωρίσει.

-Η μαμά μου, μου είπε πως είστε σωματοφύλακας, αλλά εγώ δεν βλέπω ούτε σπαθιά, ούτε πανοπλίες, ούτε τίποτα.

ΘΕΛΩ ΝΑ ΦΥΓΩ..... ΤΩΡΑ!!!

Τότε ο κύριος Μιχάλης του είπε :

-Αλήθεια σου είπε η μαμά σου είμαι ο <<Σωματοφύλακας των δοντιών>>

-Ναι καλά ! Σιγά μην είσαι! Και από τι κινδυνεύουν τα δόντια;

-Μα από την τερηδόνα κινδυνεύουν τα δόντια και τα ούλα από την ουλίτιδα, λέει ο κύριος Μιχάλης !

-Ποιες είναι αυτές; Δεν τις ξέρω!

Έλα Χάρη μου να σου δείξω το πρώτο μου σπαθί και θα στα εξηγήσω όλα.

Ο κύριος Μιχάλης έβαλε τον Χάρη να καθίσει στην οδοντιατρική καρέκλα.

Λοιπόν Χάρη η ΤΕΡΗΔΟΝΑ είναι ένας πολύ επικίνδυνος εχθρός των δοντιών. Όταν τρως σοκολατάκια και μετά δεν βουρτσίζεις τα δοντάκια σου, αρχίζει ο πόλεμος. Παλεύουν τα μικρόβια που υπάρχουν φυσιολογικά στο στόμα σου με την ζάχαρη. Η ζάχαρη λιώνει και γίνεται οξύ. Αυτό το οξύ είναι που διαβρώνει τα δοντάκια σου και στα καταστρέφει.

-Δηλαδή θα χαλάσουν τα δόντια μου;Ε... καλά δεν θα ξαναφάω σοκολάτες.

-Δεν είναι μόνο οι σοκολάτες, αλλά και οι τσίχλες, οι καραμέλες, τα αναψυκτικά και γενικότερα όλα τα γλυκά.

Το πρώτο μου σπαθί είναι η καρέκλα που κάθεσαι, το δεύτερο σπαθί είναι ο τροχός που θα καταστρέψουμε την ΤΕΡΗΔΟΝΑ.

Όμως για να μην γίνουμε αντιληπτοί και φοβίσουμε το δοντάκι σου, θα του δώσουμε ένα μαγικό φίλτρο για να κοιμηθεί.

Αφού ο κύριος Μιχάλης καθάρισε το χασμένο δοντάκι του Χάρη είπε:

-Ήρθε η ώρα να σου γνωρίσω έναν ακόμα σωματοφύλακα. Ονομάζεται σφράγισμα. Είναι ένα ανθεκτικό υλικό που μπαίνει στο κενό που δημιουργήθηκε από την εξουδετέρωση της τερηδόνας για να προστατεύει το δοντάκι σου από νέες επιθέσεις.

- Κύριε Μιχάλη πως θα προστατεύσω τα αλλά μου δοντάκια από την στριμμένη τερηδόνα;

-Υπάρχουν και άλλοι φύλακες !

-ΑΛΗΘΕΙΑΑΑΑΑ;;;;;

Ναι. Είναι το φθόριο και οι ασπίδες!

Το φθόριο είναι ένα ευχάριστο ζελέ που σου βάζω στα δόντια και τα κάνει πιο γερά, πιο ανθεκτικά έτοιμα να μην αφήσουν την τερηδόνα να διαβρώσει τα δόντια σου.

Οι ασπίδες μοιάζουν με τα σφραγίσματα, τα λέμε και αλλιώς προληπτικά σφραγίσματα. Τα τοποθετώ στα μόνιμα δόντια σου, χωρίς την βοήθεια του τροχού, ιδιαίτερα στους τραπεζίτες σου.

-Λοιπόν τι λες για όλα αυτά; ρώτησε η μαμά του.

-Ο κύριος Μιχάλης είναι στα αλήθεια Σωματοφύλακας των δοντιών. Βλέπω πια την λεύκη πανοπλία του, τα δυο του σπαθιά την καρέκλα και τον τροχό.

Επίσης είναι εξίσου σημαντικοί και οι άλλοι φύλακες το σφράγισμα, το φθόριο, οι ασπίδες.

-Χάρη μου θα σου αποκαλύψω μια μεγάλη αλήθεια. Ο καλύτερος σωματοφύλακας των δοντιών είσαι ΕΣΥ Χάρη:

-Μα πως; ΕΓΩ; ΑΠΟΚΛΕΙΤΑΙ!!

-Ναι Χάρη λέει και η μαμά κοιτάζοντας τον οδοντίατρο συνωμοτικά

-Εσύ Χάρη θα φυλάξεις υγιή τα δοντάκια σου, με το να τα βουρτσίζεις τουλάχιστον 2 φορές την ημέρα.

Τρώγοντας φρούτα και λαχανικά, πίνοντας όλο το γάλα σου και όχι αναψυκτικά προστατεύεις τον εαυτό σου.

Σε χρήζω λοιπόν φύλακα των δοντιών σου. Τα όπλα είναι η οδοντόβουρτσα, η οδοντόκρεμα και η υγιεινή διατροφή. Ο πιο ισχυρός σου σύμμαχος θα είμαι εγώ είπε ο κύριος Μιχάλης θα έρχεσαι 2 φορές τον χρόνο και θα σε καθοδηγώ.

Έδωσαν τα χέρια και σφράγισαν την συμφωνία λέγοντας δυνατά

ΕΝΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΚΑΙ ΟΛΟΙ ΓΙΑ ΕΝΑΝ

Ο μικρός φίλος μας γύρισε σπίτι χαρούμενος γιατί είχε καταλάβει πως οι φύλακες δεν ζουν μόνο στα παραμύθια αλλά και στην πραγματικότητα.

Άλλωστε είναι και αυτός ένας φύλακας με μια μεγάλη αποστολή. Να φυλάξει τα δόντια του από την τερηδόνα αλλά και να διαδώσει το μυστικό και στα αλλά παιδιά πως με το βούρτσισμα των δοντιών και με σύμμαχο τον οδοντίατρο θα κρατήσουμε μακριά τη τερηδόνα.

ΤΕΛΟΣ

3γ. Αφίσσα για την αντιμετώπιση οδοντικού τραύματος

Συνοπτικές οδηγίες για την αντιμετώπιση οδοντικών τραυματισμών στο σχολείο.

Προτείνεται η εκτύπωση και ανάρτηση στο σχολείο και συζήτηση κατά την επίσκεψη του οδοντιάτρου.

ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΟΝΤΙΟΥ

Πρώτες βοήθειες

Όσο πιο γρήγορα πάμε στον οδοντίατρό μας, τόσο το καλύτερο για το δόντι μας

Αν σπάσει **μόνιμο δόντι** ή βγει από τη θέση του, τι πρέπει να κάνουμε;

1 Βρίσκουμε το δόντι ή το σπασμένο κομμάτι

2 Ξεπλένουμε το δόντι με κρύο νερό (χωρίς να πιάσουμε τη ρίζα του)

3 Βάζουμε το δόντι ξανά στη θέση του στο στόμα, με τη βοήθεια ενός μεγάλου...

Το κρατάμε σταθερά δαγκώνοντας μία γάζα.

4 ... Διαφορετικά βάζουμε το δόντι μέσα σε κρύο γάλα ή νερό.

Αν έχει σπάσει μόνο ένα κομμάτι του δοντιού το βάζουμε σε νερό.

5 **ΑΜΕΣΩΣ** πηγαίνουμε στον πλησιέστερο παιδοδοντίατρο ή οδοντίατρο

Όσο πιο γρήγορα ο γιατρός μας φροντίσει το τραυματισμένο δόντι, τόσο περισσότερες πιθανότητες υπάρχουν να σωθεί.

Ελληνική Παιδοδοντική Εταιρεία
www.hspd.gr

4γ. Φυλλάδιο για Ειδική Οδοντιατρική Φροντίδα- Οδηγίες για Φροντιστές

Η Στοματική Υγεία των Ειδικών Ασθενών μπορεί να απαιτεί βοήθεια από τους Φροντιστές

Εξετάζουν συχνά το στόμα του παιδιού για οτιδήποτε ασυνήθιστο

Βοηθούν στην καθημερινή διαδικασία στοματικής υγιεινής (βούρτσισμα / οδοντικό νήμα)

Βοηθούν στον έλεγχο διατολογίου

Συνοδεύουν στην επίσκεψη στο οδοντιατρείο

Οδοντιατρική Λίστα Ελέγχου

- ☐ Υγιεινή Διατροφή
- ☐ Βούρτσισμα 2 φορές τη μέρα με Φθοριούχο οδοντόπαστα και μαλακή οδοντόβουρτσα
- ☐ Έλεγχος για ύποπτα συμπτώματα
 - Ούλα που αιμορραγούν
 - Δόντια με άλλο χρώμα / χαλασμένα
 - Επίμονη κακοσμία
 - Δυσκολία στη μάσηση
- ☐ Μετά το γεύμα : πίνουμε ή ξεπλένουμε το στόμα με καθαρό νερό
- ☐ Επίσκεψη στον οδοντίατρο 2 φορές το χρόνο

7^η Υγειονομική Περιφέρεια Κρήτης

Ειδική Οδοντιατρική Φροντίδα για Παιδιά

Πληροφορίες για Φροντιστές

Πρόληψη των Στοματικών Νόσων

Είναι εφικτή και χρειάζεται συνεργασία βοηθήστε και ενθαρρύνετε τα παιδιά να βουρτσίζουν. Χρησιμοποιήστε φθοριούχα σκευάσματα. Ρωτήστε τον οδοντίατρό σας

Έλεγχος Διατολογίου

Προσπαθήστε να ακολουθείτε μια ισορροπημένη διατροφή, με πολλά φρέσκα φρούτα και λαχανικά.

Αποφεύγετε τα αναψυκτικά και τους χυμούς με ζάχαρη, ειδικά μεταξύ των γευμάτων, και προτιμάτε να χρησιμοποιείτε καλαμάκι.

Είναι προτιμότερο ότι γλυκό δίνεται να καταναλώνεται με το γεύμα, και μετά να ξεπλένεται το στόμα ή να πίνεται καθαρό νερό.

Ειδικά τα γλυκά με κολλώδη υφή (όπως καραμέλες, μπισκότα, κ.α.) μπορούν να κολλήσουν στα πίσω δόντια και να παραμείνουν η επίδραση της ζάχαρης στο στόμα για ώρες.

Εναπόθεση «πέτρων» ή οδοντικής μικροβιακής πλάκας

Βούρτσισμα.. Πώς;

Εάν μπορεί να βουρτσίζει μόνο του το παιδί και δεν υπάρχει κίνδυνος κατάποσης της οδοντόκρεμας, το ποθεύεται ποσότητα οδοντόκρεμας όσο μία φακή και βουρτσίζονται όλες οι επιφάνειες των δοντιών για 3 λεπτά.

Εάν δεν υπάρχει δυνατότητα βουρτσίματος από το παιδί, τα δόντια πρέπει να βουρτσίζονται από το φροντιστή.

Ο φροντιστής στέκεται πίσω ή πλάι και νηλότερα απ. το παιδί, συγκρατεί ελαφρά το κεφάλι και βουρτσίζει. Μπορεί να χρησιμοποιήσει βοηθήματα για τη διάνοξη του στόματος: μια δεσμίδα από ξύλινα υλικά πλάστικα δεμένα με ταινία.

Καθαρισμός δοντιών έστω και χωρίς οδοντόβουρτσα / οδοντόκρεμα !!

Εάν δεν είναι ανεκτή η χρήση οδοντόκρεμας ή οδοντόβουρτσας, μπορείτε να καθαρίσετε τα δόντια του παιδιού με μια γάζα εμποτισμένη με αίμα, ή με τη ζέλε φθοριούχο ή ζέλε φθοριούχο... ρωτήστε τον οδοντίατρό σας!

Ελάχιστη ποσότητα οδοντόκρεμας

Η λαβή της οδοντόβουρτσας μπορεί να τροποποιηθεί κατάλληλα για να έχει εύχρηστη λαβή και να είναι μαλακή ή μέτρια.

Εάν είναι εφικτό, ενδείκνυται η χρήση ηλεκτρικής οδοντόβουρτσας και μεσοδοντικού καθαρισμού.

Φθόριο

Το φθόριο που περιέχεται στις οδοντόκρεμες, τα στοματικά διαλύματα, βερνίκια και ζέλε φθορίου εισχωρεί στην εξωτερική επιφάνεια της αδαμάντινης των δοντιών και τα δυναμώνει ώστε να μην χαλάνε τόσο εύκολα από την τερηδόνα!

Χρησιμοποιείτε φθοριούχα σκευάσματα και κάντε φθορίωση στον οδοντίατρο 2 φορές το χρόνο.